

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
AGRONOMICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BRNO 2016

LUCIE POKORNÁ

Sociální podmínky pro agrobiznys: Případová studie
Modré hory
Bakalářská práce

Vedoucí práce:
doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.

Vypracovala:
Lucie Pokorná

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Sociální podmínky pro agrobiznis: Případová studie Modré hory vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu práce panu doc. RNDr. Antonínu Vaisharovi, CSc. za čas který mi věnoval, konzultace a odborné vedení bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat svým nejbližším za podporu při psaní této bakalářské práce.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá podmínkami, které panují v mikroregionu Modré hory. Především problematice agrobiznisu a podmínkám pro jeho sociální rozvoj. Náplní práce je uvedení pojmů souvisejících s problematikou, také charakteristika samotného mikroregionu, provedení analýzy spojené s vývojem obyvatelstva (včetně jeho dlouhodobé stability), demografické struktury obyvatel, vzdělanosti, zaměstnanosti a možností podnikání. Dále popisují zemědělství v mikroregionu, plochu katastrálního území a způsob jejího obhospodařování. Poté jsou uvedeny turistické cíle v mikroregionu. Zmíněny jsou možnosti agroturistiky a cykloturistiky. Věnuji se také organizacím, které zajišťují turistický rozvoj pořádáním akcí zaměřených na vinařskou turistiku. V závěru práce jsou zhodnoceny zjištěné výsledky a navrženy možnosti rozvoje do budoucna.

Klíčová slova: agrobiznis, sociální podmínky, mikroregion, Modré hory, Velké Pavlovice, vinařská turistika

ABSTRACT

The Bachelor thesis deals with the conditions which characterise the micro-region of Modré hory. Especially the issue of agribusiness and conditions for its social development. The content of the thesis introduces the main terms related with the issue, the characteristics of the micro-region analysis associated with the development of the population (including the long term stability), the demographic structure of the population, education, employment and business opportunities. I also delineate agriculture in the micro-region, focusing on the cadastral area and ways of its cultivation. The thesis deals with tourist localities in the micro-region; including agrotourism and bicycle-tourism as well. I also focus on organisations that support tourism development by organising events focused on wine tourism. In conclusion the results are evaluated and options are suggested for future development.

Key words: agribusiness, social conditions, micro-region, Modré hory, Velké Pavlovice, wine-tourism

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CÍL PRÁCE	10
2 TEORETICKÁ ČÁST	11
2.1 Agrární sektor	11
2.2 Transformace zemědělství	14
Situace v České republice před rokem 1989.....	14
Situace v České republice po roce 1989	15
2.3 Způsoby zemědělského hospodaření	16
Konvenční (intenzivní) zemědělství	16
Alternativní zemědělství	17
Integrované zemědělství	17
Trvale udržitelné zemědělství.....	17
2.4 Sociálně ekonomická struktura zemědělství.....	17
2.5 Malé a střední podniky na venkově	18
2.6 Agroturistika	18
2.7 Vinařství a vinařská turistika	19
2.8 Cykloturistika.....	20
Vinařské cyklostezky.....	20
2.9 Sociální struktura obyvatel venkova.....	20
2.10 Regionální rozvoj.....	21
2.11 Mikroregion	21
2.12 Obec	22
3 MATERIÁL A METODIKA	23
Metodika	23
3.1 Mikroregion Modré hory	23
Charakteristika obce Velké Pavlovice	24

Charakteristika obce Bořetice.....	26
Charakteristika obce Vrbice	28
Charakteristika obce Kobyly	29
Charakteristika obce Němčičky	31
3.2 Vývoj počtu obyvatel.....	32
3.3 Demografická struktura obyvatelstva	34
3.4 Půda v mikroregionu.....	35
3.5 Zemědělství v mikroregionu	36
3.6 Podnikání v mikroregionu	38
3.7 Zaměstnanost obyvatel	39
3.8 Vzdělanost obyvatel.....	41
3.9 Cestovní ruch v mikroregionu	42
Agroturistika	43
Cykloturistika	43
Dobrovolný svazek obcí Modré hory	44
Svobodná spolková republika Kraví hora.....	45
4 VÝSLEDKY A DISKUZE	48
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
SEZNAM GRAFŮ	56
SEZNAM OBRÁZKŮ	57
SEZNAM TABULEK	58
PŘÍLOHY	59

ÚVOD

Tématem bakalářské práce je Sociální průzkum v agrobiznisu: případová studie Modré hory. Agrobiznis je komplex všech činností, které se týkají výroby, zpracování, skladování, dopravy a prodeje zemědělských komodit a výrobků z nich. Agrobiznis je důležitý pro agrární sektor, protože představuje průřez přes celé odvětví ekonomiky. Mezi sociální jevy, které jsou předmětem zkoumání mé práce, patří zejména vývoj počtu obyvatel, jejich demografická struktura, vzdělanost a nezaměstnanost, také struktura podnikání v mikroregionu.

V České republice se nachází více než 500 mikroregionů, tedy svazků obcí, jež mají společný cíl a zájmy. Efektivní meziobecní spolupráce má za cíl mimo jiné rozvoj dané oblasti. Hlavním účelem zakládání mikroregionů jsou společné finanční prostředky, které jsou používány k rozvojovým projektům. Důležitým zdrojem těchto financí jsou dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Mikroregion Modré hory sdružuje pět obcí na jižní Moravě. Je tvořen obcemi Velké Pavlovice, Bořetice, Kobylí, Vrbice a Němčičky. Jedná se o vinařskou oblast, kde více než polovinu rozlohy vinic zaujímají modré odrůdy. Jako hory se oblast označuje podle kopcovitého terénu vinic, ve kterých se nejvíce daří právě modrým odrůdám. V minulosti se vinohradům velmi často říkalo hory a z toho také vznikl celý název Modré hory.

Zemědělství je pro tuto oblast typické, vyskytují se zde dobré klimatické podmínky a úrodná půda. Spojení těchto podmínek je předpokladem pro kvalitní a rentabilní vinařství. Region není typický jen vinařstvím. Již v padesátých dvacátého století vznikly ve Velkých Pavlovicích drůbežářské závody. Trend v chování drůbeže pokračuje až do současnosti.

V práci nejprve vysvětlím jednotlivé pojmy týkající se daného tématu a pokračovat budu zpracováním dat, které naleznou na stránkách Českého statistického úřadu. Jedná se především o data ze Sčítání lidu, domů a bytů z minulých let. Dále charakterizují jednotlivé obce, které do mikroregionu spadají. Věnovat se budu také turistickému ruchu, který je pro mikroregion klíčový.

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala, protože mám k mikroregionu blízko a často ho navštěvuji. Moje návštěvy se soustředí především na vinařské akce, které Dobrovolné sdružení obcí Modré hory pořádá, ty budu ve vlastní práci také popisovat.

1 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce je zanalyzovat mikroregion Modré hory, který je tvořen obcemi Velké Pavlovice, Bořetice, Vrbice, Kobylí a Němčičky z hlediska agrobiznisu a sociálních podmínek pro něj, také zhodnotit současný stav zemědělství mikroregionu. Statistická data budu čerpat především z Českého statistického úřadu.

V práci rovněž zhodnotím současný cestovní ruch v obcích dobrovolného sdružení, které jsou vyhledávanou lokalitou především kvůli cyklotrasám a místnímu vinařství. Také vyhodnotím možnosti, jak rozvinout související podnikání do budoucna.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Agrární sektor

Úloha a postavení zemědělství a agrárního sektoru celkově, je v současnosti výslednicí dlouhodobých tendencí vývoje ekonomiky a společnosti. Postupné vyčleňování specializovaných činností, které je doprovázené rozvojem integračních vztahů mezi zemědělstvím a jeho nejbližším okolím (předcházející a navazující odvětví) představují proces formování relativně samostatné části ekonomiky. Tato relativita je dána tím, že přes výrazné autonomní postavení je současně agrární sektor integrální součástí národního hospodářství. Nefunguje a neexistuje sama za sebe, ale má řadu důležitých interakcí s ostatními oddíly národní i světové ekonomiky. Úroveň agrárního sektoru je ve stále rostoucí míře funkcí celého národního hospodářství¹.

Do agrárního sektoru jsou podle klasického členění zahrnována tato odvětví:

- a) zemědělská prvovýroba, lesnictví a vodní hospodářství,
- b) potravinářský průmysl,
- c) krmivářský průmysl,
- d) služby pro zemědělství a potravinářství (nákup, zásobování, opravárenství, šlechtitelství a semenářství, plemenářské služby, aplikovaný výzkum, školství, poradenství aj.),
- e) dodavatelská odvětví inputů do zemědělství a potravinářství (specializované strojírenství, chemie, energetika atd.),
- f) potravinářský obchod a veřejné stravování.

Jako agrárně potravinářský komplex se označují odvětví a) až d), pokus připojíme ještě odvětví inputů (e) jedná se o agrárně průmyslový komplex. Spolu s odvětvími obchodu hovoříme o tzv. agrobiznisu². Níže, pro přehlednost uvádím schéma agrárního sektoru.

¹ BEČVÁŘOVÁ, Věra a Ivo ZDRÁHAL. *Zemědělská politika a obchod*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 126 s. ISBN 978-80-7375-761-8

² (ibid)

Schéma 1: Schéma agrárního sektoru (ZDROJ: Bečvářová 2005)

AGROBYZNYS			
Potravinařský obchod a veřejné stravování			
AGRÁRNĚ PRŮMSLOVÝ KOMPLEX			
Dodavatelské odvětví vstupů do zemědělství a potravinářství			
AGRÁRNĚ POTRAVINÁŘSKÝ KOMPLEX			
Zemědělská prvovýroba, lesnictví, vodní hospodář- ství,	Potravinařský a zpraco- vateľský průmysl	Krmivářský průmysl	Služby pro zemědělství a potravinářství

S termínem „agrobyznys“ často bývá spojován slogan „od vidlí až na vidličku“. I přesto, že teoreticko-metodologická východiska i reálné příčinné souvislosti modelu přesahují vymezení pojetí prototypu moderního zemědělství, je faktem, že agrobyznys je v současných podmínkách společnosti hodnocen dokonce jako klíčový sektor příjmů zaměstnanosti na světě³.

Pojem agrobyznys (původně z anglického slova agrobusiness) prorazil díky studentům z Harvardu Rayi Goldbergovi a Johnu Davisovi. Ti vypracovali v padesátých letech dvacátého století jeho základní teorie. Jejich společná publikace *A concept of Agribusiness* se stala základem nového přístupu k předmětu zkoumání zemědělské resp. agrární politiky⁴.

Můžeme ho také definovat jako souhrn všech činností vztahů, týkajících se zpracování a distribuce produktů, vyrobených na farmě. To znamená, že zahrnuje jak výrobní činnosti na farmě, tak skladování, zpracování, dopravu a prodej zemědělských komodit a produktů z nich vyrobených.

Můžeme jej popsat i jako řetězec subsektorů vzájemně propojených řadou přímých i zpětných vazeb zahrnující:

³ BEČVÁŘOVÁ, Věra, Vojtěch TAMÁŠ a Ivo ZDRÁHAL. *Agrobyznys v rozvoji regionu*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7375-799-1

⁴ BEČVÁŘOVÁ, Věra. *Podstata a ekonomické souvislosti formování agrobyznysu*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005, 68 s. ISBN 80-7157-911-4

- a) výzkum, genetické a osivářské firmy, dodavatele dalšího biologického materiálu,
- b) dodavatele ostatních vstupů,
- c) zemědělské výrobce,
- d) nákupce zemědělských produktů,
- e) zpracovatele první a druhé fáze zpracování zem. produktů,
- f) (malo)obchod a instituce veřejného stravování⁵.

Principem agrobyznysu je určit, také charakterizovat činnosti a vzájemné vazby spojené se zemědělskou výrobou. Vymezit nejen vztahy uvnitř podniku, ale i vazby s předcházejícími a navazujícími subjekty.

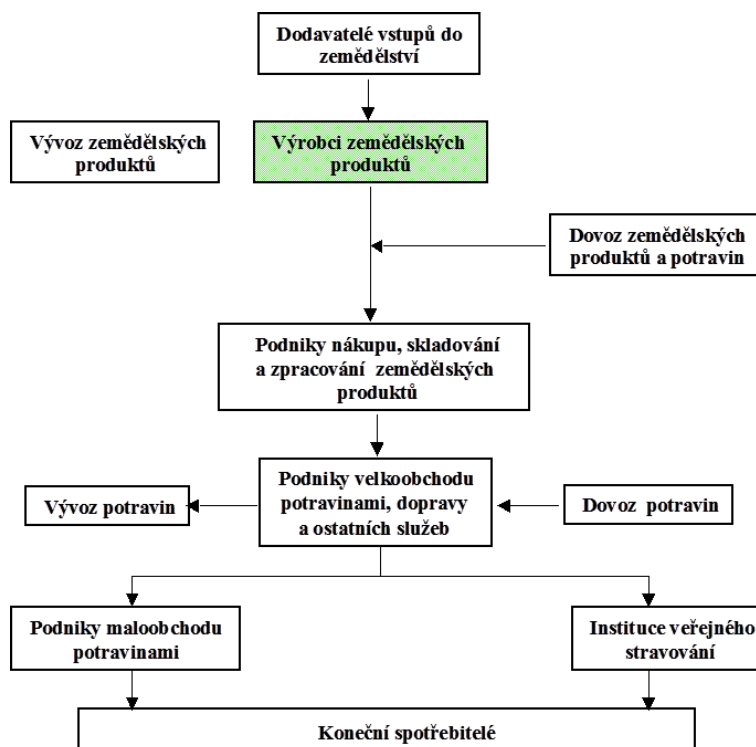
Dá se říci, že agrobyznys se v podstatě skládá ze všech ekonomických odvětví, týkajících se produkce potravin. Jedná se o vzájemné propojení činností a procesů spojených se zemědělskou výrobou.

Základní myšlenkou agrobyznysu jsou různé dovednosti jednotlivce, nebo organizace. Ty se v praxi opírají o objektivní analýzu a hledání informací a údajů. Ať se jedná o podnikání pouze v rodinné firmě, nebo v podniku, který má mnoho zaměstnanců. Agrobyznys bere v úvahu individuální schopnost nebo dovednost organizace přijímat a zpracovávat informace tak, aby byla možnost vytvořit konkurenční strategii vedoucí k ziskovému hospodaření. Mnoho úvah řízení agrobyznysu zahrnuje technologické know-how, zdroje vstupů a surovin, financování, místní a mezinárodní povědomí o vývoji na zemědělských trzích a všech aspektů, které mají vliv na zemědělskou produkci. K rozvoji agrobyznysu přispívá také vývin komunikačních technologií. Svět se potom stává jedním velkým tržištěm⁶.

⁵ BEČVÁŘOVÁ, Věra, Vojtěch TAMÁŠ a Ivo ZDRÁHAL. *Agrobyznys v rozvoji regionu*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7375-799-1

⁶ SEDLÁČKOVÁ, Lenka. *Sociální podmínky pro rozvoj agrobyznysu na příkladu Žďánska*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc

V následujícím schématu jsou charakterizovány vztahy a vazby v agrobyznysu:

Graf 1: Základní struktura agrobyznysu (ZDROJ: Bečvářová 2001)

2.2 Transformace zemědělství

Situace v České republice před rokem 1989

Před rokem 1989 zemědělství charakterizovala kolektivní forma. Sociální a ekonomický vývoj běžel odlišně mezi státním i mezi družstevním faktorem zemědělství. Odlišný průběh měl jak mezi jednotlivými podniky, tak i u skupin podniků. Hlavním problémem v před transformačním období bylo fungování a řízení velkovýrobních podniků. Převážně se jednalo o chyby organizačního a řídicího systému. Často byla placena i jen částečně vykonaná, nebo nekvalitní práce. Pro nepečlivé pracovníky byly pouze malé anebo neexistovaly vůbec žádné postihy. Vedoucí pracovníci měli pouze

malé, nebo omezené pravomoci. Situace vyplývala z kádrové a personální politiky zemědělských podniků a obecně pro poměry na trhu práce, jednalo se především o nezáměm kvalifikovaných pracovníků o práci v zemědělství⁷.

Situace v České republice po roce 1989

Po roce 1989 prodělalo české zemědělství zásadní transformaci a restrukturalizaci. Ekonomická reforma se promítla i do dalšího vývoje v zemědělství. Jeden ze základních předpokladů formování tržního hospodářství byla obnova vlastnických vztahů. Obnovení dispozičního práva k půdě se týkalo téměř 100% zemědělské půdy. Podobný problém nastal i při řešení ve vztahu k ostatnímu movitému a nemovitému zemědělskému majetku.

Řešení probíhalo ve třech procesech⁸:

- Restituce půdy a zemědělského majetku:

Předmětem restitucí byly pozemky, budovy, a inventář. Náhrady byly podávány především v naturální podobě. Výjimečně byly poskytnuty ve službách, ve formě podílu na majetku, nebo v hotovosti⁹.

- Transformace zemědělských družstev:

Přestože byl preferován vznik rodinných farem, zanechala většina vlastníků své pozemky ve družstvech. Menší rozsahy půd začaly obhospodařovat obchodní společnosti a podniky fyzických osob. Některým oprávněným osobám byl vydán majetek pro samostatné zemědělské hospodaření. Určitá část tohoto majetku, společně s odpovídajícím kapitálem, byla vlastníky převedena mimo zemědělství. Po roce 1993 nastaly v procesu transformace družstev změny podnikových forem. Ty byly motivovány převážně snahou o kapitálovou stabilizaci podniků. Do roku 1998 se více než polovina družstev přeměnila na obchodní společnosti¹⁰.

- Privatizace majetku:

Privatizace majetku ve vlastnictví státu se týkala státních podniků a podniků potravinářského průmyslu. V procesu privatizace státních statků nastala řada problémů. Největší z nich vznikl tím, že privatizace státních statků byla zahájena před vyřešením a vypořádáním rozsáhlých přímých i nepřímých restitučních výroků. Situace se stala

⁷ MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2003 - situace před vstupem do EU*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2003, 209 s. ISBN 80-213-1121-5

⁸ (ibid)

⁹ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0

¹⁰ MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2003 - situace před vstupem do EU*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2003, 209 s. ISBN 80-213-1121-5

vážnější tím, že rozsah restitucí u státních statků představoval 60–80% celkového majetku. Proces privatizace státních statků a obdobných podniků hospodařících na zemědělské půdě byl téměř ukončen v roce 2002¹¹.

Transformační období charakterizuje vysoký úbytek pracovních sil státních statků i družstev a nárůst pracovníků v obchodních společnostech. Největší pokles pracovníků nastal v letech 1991 a 1992. V této době opustili sektor převážně pracovníci pomocných a přidružených výroby.

Za nejvýznamnější negativní dopad považujeme odchod kvalifikovaných, podnikatelsky schopných, mladých zemědělců mimo obor. Zemědělství již dlouhodobě vykazuje nepříznivý stav věkové struktury a tento trend nadále roste. Nepříznivá věková struktura je zejména u žen. Vzhledem ke zvyšujícímu se průměrnému věku pracovníků v zemědělství se zvyrazňuje i generační problém. Nezájem mladých lidí o práci v zemědělství tak prohlubuje i ekonomické a sociální problémy odvětví.

Mezi zemědělci jsou podstatně nižší podíly pracovníků s úplným středním odborným vzděláním a vysokoškolským vzděláním a naopak výrazně vyšší podíly pracovníků se základním vzděláním a vyučením¹².

2.3 Způsoby zemědělského hospodaření

V současné době lze vymezit tři typy zemědělského hospodaření:

- konvenční,
- alternativní,
- integrované.

Konvenční (intenzivní) zemědělství

Konvenční zemědělství je provozováno za účelem maximálního užitku a zisku. Odpovídá tomu i charakter zvětšování všech vstupů a materiálů do výrobního procesu, např. hnojiva, pesticidy, závlahy. Uvedené vstupy přicházejí do agrosystému zvenčí a často mají charakter neobnovitelných zdrojů¹³. V současné době je tenhle systém nejvíce používaným v způsobem hospodaření ve vyspělých zemích.

¹¹ MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2003 - situace před vstupem do EU*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2003, 209 s. ISBN 80-213-1121-5

¹² GOLIÁŠOVÁ, Renata. *Sociální podmínky pro agrobiznis: případová studie Bučovice*. Brno, 2015. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc

¹³ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0

Alternativní zemědělství

Alternativním zemědělstvím máme na mysli metody, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. Jejich produkty jsou hodnotnější než produkty konvenčního zemědělství. Všechny tyto metody směřující k ekologickým principům je možné nazývat jak alternativní, tak ekologické. Znakem tohoto agrosystému je způsob jednání zemědělců, jež se řídí přírodními systémy. Pěstitele nepoužívají žádná průmyslová hnojiva ani syntetické pesticidy. Charakteristikou systému je snaha využívat především lokální a obnovitelné přírodní zdroje.

Integrované zemědělství

Integrované zemědělství je způsob hospodaření, který má svůj původ v integrované ochraně rostlin. Jejím cílem je omezit používání chemické ochrany proti škodlivým činitelům. Integrované zemědělství sice vychází z konvenčního, ale reaguje na jeho negativa, která postupně odstraňuje. Obecně lze říci, že do uvedeného způsobu hospodaření spadají povětšinou podniky, které se jednotlivě snaží přejít na ekologické hospodaření, avšak ještě nesplňují všechna kritéria, která jsou po nich vyžadována.

Trvale udržitelné zemědělství

Trvale udržitelné zemědělství představuje provozování zemědělského systému tak, aby byla udržena produktivita a zároveň zachovány zdroje, to jak z hlediska kvantitativního, tak i z kvalitativního. Vše je založeno na principu, že zemědělství je biologický proces, který by měl napodobovat přírodní ekosystém. Podmínkou trvale udržitelného zemědělství je chránit jednotlivé prvky životního prostředí¹⁴.

2.4 Sociálně ekonomická struktura zemědělství

Struktura zemědělských výrobců je zastoupena různými sociálně ekonomickými typy podniků. Lze je obecně rozdělit do tří základních skupin:

- zemědělské podniky orientované na zisk, s vysokým podílem tržní produkce v celkové produkci, používající zpravidla námezdní práci,
- rodinná hospodářství, kdy většina produkce je vyráběna pro trh, zbylý podíl má samozásobitelský charakter, chování těchto podniků není primárně orientováno na zisk, ale obsahuje určité prvky spotřební motivace – obživa rodiny,

¹⁴ BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0

- naturální hospodářství fyzických osob, kdy rozhodující část produkce je použita ke spotřebě rodiny, zbylá část pro trh, hlavním zdrojem příjmu je práce v nezemědělském sektoru. Jedná se tedy o doplňkové hospodářství, které ovlivňuje nabídku některých komodit (např. vejce, ovoce, zelenina)¹⁵.

2.5 Malé a střední podniky na venkově

Malé a střední podniky jsou charakterizovány počtem zaměstnanců. Celkový počet zaměstnanců v těchto firmách nesmí přesáhnout 250 osob. Podniky lze dále rozdělit na:

- drobné – do počtu 9 zaměstnanců,
- malé – od 10 do počtu 49 zaměstnanců,
- střední – od 49 do počtu 249 zaměstnanců¹⁶.

U malého podniku nesmějí tržby (uzavřený majetek za poslední kalendářní rok) přesahovat 250 milionů Kč. Současně nesmí více než 25 % kapitálu nebo hlasovacího podílu vlastnit jeden podnik, nebo společně několik podniků, které nesplňují definici malého a středního podniku. U středního podniku se jedná o méně než 250 zaměstnanců nadále musí splňovat jeden z dalších ukazatelů: tržby nepřesahují 1 450 milionů Kč, aktiva nepřesahují 980 milionů Kč a 25 % kapitálu zůstává. Malé a střední podniky tvoří zdravé prostředí pro podnikání, zvyšují dynamiku trhu, absorbují většinou část pracovníků uvolněných z velkých podniků, mohou pomoci rychlejšímu rozvoji regionů a jsou stabilizačním prvkem ekonomického systému. Pro jejich rozvoj jsou rozhodující podmínky, za kterých mohou rozvíjet hospodářskou činnost. Ekonomické prostředí určuje a ovlivňuje poptávku po jejich službách a produktech. Může tak usnadnit, nebo omezit jejich přístup na trh, který je důležitý pro jejich vznik a následný růst¹⁷.

2.6 Agroturistika

Agroturistika je způsob trávení volného času. Jedná se o turistiku provozovanou v typicky vesnických podmínkách. Mimo využívání přírody a krajiny může být charakterizována i pomocí zemědělským pracím, nebo venkovskými povinnostmi. Je

¹⁵ SEDLÁČKOVÁ, Lenka. *Sociální podmínky pro rozvoj agrobiznisu na příkladu Žďánska*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc

¹⁶ GOLIÁŠOVÁ, Renata. *Sociální podmínky pro agrobiznis: případová studie Bučovice*. Brno, 2015. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc

¹⁷ MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2003 - situace před vstupem do EU*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2003, 209 s. ISBN 80-213-1121-5

provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě a charakterizují ji služby, které jsou spojovány s činnostmi na farmě, nebo zážitky, které zemědělský subjekt poskytuje.

Smyslem je poznání a autenticita venkovského života. Blízký kontakt se zvířaty, zlepšení vztahů k půdě a posílení vlasteneckých vztahů. Soustředí se také na poznání těžké práce farmářů a obyvatel venkova. Podílí se také na udržování a rozšiřování kulturních tradic

Rozeznáváme dva druhy agroturistiky:

- Agroturistika na rodinné farmě – zde se turisté obvykle zúčastní různých prací (sběr jahod, sušení sena, vybírání brambor).
- Agroturistika pořádaná zemědělskými podniky – turisté mají možnost vyzkoušet si vybrané atraktivní činnosti (myslivost, rybolov, jezdeckví)¹⁸.

Rozvoj agroturistiky spadá také mezi důležité nástroje ekonomického oživení regionů. Vznikly nové podnikatelské aktivity, které přinesly mnoho nových pracovních míst. Nově vzniklé pracovní pozice pomohly stabilizovat venkovské obyvatelstvo¹⁹.

2.7 Vinařství a vinařská turistika

Vinařství je zemědělské odvětví, které se zabývá pěstováním a zkoumáním vinné révy. Mezi povinnosti vinaře zařazujeme zúrodnování vinice, zavlažování, monitoring a odstraňování škůdců, sledování růstu rostlin, sklizeň úrody, také řez rostlin révy během zimních měsíců²⁰.

Vinařská turistika v základě propojuje pěstování, výrobu a prodej vína s cestovním ruchem. Významnou roli v jejím rozvoji hraje také gastronomie, tradice a architektura a společenské události. Velice důležitá je také osobnost vinaře, jeho přístup a v neposlední řadě kvalita vína.

¹⁸ *Agroturistika*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Agroturistika>

¹⁹ STRÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha: Profi Press, c2005. ISBN 80-86726-14-2

²⁰ *Vinařství*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Vina%C5%99stv%C3%AD>

V současné době jsou exkurze do vinohradů velmi moderní a žádané. Výprav jsou spojovány s návštěvou vinného sklepa, kde proběhne očekávaná degustace vín, která je často podpořena přednáškou o technologii výrobě vína.

2.8 Cykloturistika

Cykloturistika je turistika provozovaná na kole. Cykloturistiku dělíme podle množství věcí vezených na kole:

- Na lehkou – cyklista veze jen věci, které potřebuje během jízdy. Většinou se jedná o jednodenní výlety.
- Na těžkou – všechny věci, potřebné pro vícedenní výlet, si cyklista sám veze na kole.

Začátky cykloturistiky v České republice sahají na konec 19. století. Nejdůležitější pro její vývoj však byl rozmach horských a trekkových kol. Vzniklo hodně cykloturistických oddílů a cestovních kanceláří, které se věnovaly této problematice. Rozvoji cykloturistiky také pomáhá stále se zvyšující počet cyklotras a cyklostezek²¹.

Vinařské cyklostezky

Cyklostezka je pozemní komunikace, nebo její jízdní pás (nikoliv jen pruh), vyhrazená pro jízdu na kole. Je určena pouze pro cyklistickou dopravu²².

Moravské vinařské stezky je dlouhodobý projekt ochrany kulturního dědictví a rozvoje vinařské turistiky na jižní Moravě. Projekt je realizován již od roku 1999 a spolupracuje s 280 vinařskými obcemi. Moravské vinné stezky spadají do deseti vinařských oblastí. Každá oblast má svůj vlastní okruh vinařských stezek. V celkové délce měří stezky 300 km a všechny okruhy jsou mezi sebou propojené²³.

2.9 Sociální struktura obyvatel venkova

V posledních deseti letech je vývoj sociální struktury venkovských obcí ovlivněn především procesy, které souvisejí:

²¹ *Cykloturistika*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Cykloturistika>

²² *Stezka pro cyklisty*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Stezka_pro_cyklisty

²³ Vinařské cyklostezky. In: *Interaktivní mapa cyklotras* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.cyklo-jizni-morava.cz/moravske-vinarske-stezky>

- s transformací a modernizací českého národního hospodářství a se začleňování české ekonomiky do evropských struktur a případně do evropského a globálního trhu. Jedná se hlavně o výrazný úbytek zemědělské produkce a snížení počtu lidí, pracujících v zemědělství či v oborech na zemědělství vázaných. Významnou roli v těchto procesech hraje i revitalizace soukromého zemědělství a vznik ekologického zemědělství,
- také s výstavbou satelitních městeček a obytných komplexů v těsné blízkosti velkých měst se specifickým sociodemografickým složením obyvatel a jejich speciálními nároky na infrastrukturu,
- v poslední řadě taky s prohlubováním diferenciací (vnitřní periferie, městská centra a aglomerace²⁴.

2.10 Regionální rozvoj

Charakterizovat regionální rozvoj můžeme jako růst environmentálního socioekonomického potenciálu a konkurenceschopnosti v určitém regionu, vedoucího především k nárůstu životní úrovně a kvality života obyvatel daného území. V tomto úhlu pohledu se jedná o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury území celku a také jeho jednotlivých částí - regionů a mikroregionů²⁵.

Rozdíly mezi výši mezd, mírou nezaměstnanosti a taky vstup České republiky do Evropské unie u nás v poslední době zvyšují zájem o problematiku regionálního rozvoje²⁶.

2.11 Mikroregion

Mikroregion je území, které může být vymezeno různými kritérii. Mikroregiony, vymezené územím obcí, které jsou členy dobrovolného sdružení, jsou zvláštními případy mikroregionů. Zpravidla se jedná o větší území, než je území jedné obce.

²⁴ MAJEROVÁ, Český venkov 2007. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1768-0

²⁵ SEDLÁČKOVÁ, Lenka. *Sociální podmínky pro rozvoj agrobiznisu na příkladu Ždánka*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc

²⁶ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0

Toto teritorium má však společné problémy nebo rysy. Může se také jednat o přirozené spádové území, kde subjekty (nejčastěji obce), řeší společné problémy za dosažením společného cíle²⁷.

Z geografického hlediska se jedná o termín, který se nepojí s žádným oficiálním administrativním členěním země. Mikroregion je definován jako území tvořené správními obvody několika obcí, které se sdružily za účelem dosažení společného cíle²⁸.

2.12 Obec

Dle zákona č.128/2000 Sb., o obcích je termín charakterizován jako základní územní samosprávné společenství občanů. Vytváří území vymezené hranicí území obce²⁹.

Obec je veřejnoprávní korporace, tedy právnická osoba. Jde o územně samosprávný celek základního stupně. Podle typu obce může být různým subjektem samosprávy a také vykonavatelem státní správy.

Obecní samospráva byla v České republice obnovena zákonem č. 367/1990 Sb., o obcích. Podle tohoto zákona jsou obce územní celky, které byly obcemi ke dni nabytí zákona i obce dle zákona nově vzniklé³⁰.

²⁷ PÁPOL, Tomáš a kol. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. První. Hradec Králové: Typografické studio Amos s.r.o., 2006. ISBN 80-903813-1-6. 90 str

²⁸ RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3

²⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ *Obec*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec>

3 MATERIÁL A METODIKA

Metodika

V analytické části své bakalářské postupně charakterizují jednotlivé obce mikroregionu. Dále budu pracovat zejména se statistickými daty získanými ze stránek Českého statistického úřadu. Zajímá mne bude především vývoj obyvatelstva a jeho demografická struktura, ale také struktura podnikání.

Data o obcích jsem čerpala převážně na internetových stránkách jednotlivých obcí a z obecních letáčků. Využila jsem také webových stránek svazku obcí Modré hory a především jejich vydaných brožurek. K vypracování mi dopomohly rozhovory přímo v mikroregionu a data získaná v kanceláři Dobrovolného svazku obcí Modré hory.

3.1 Mikroregion Modré hory

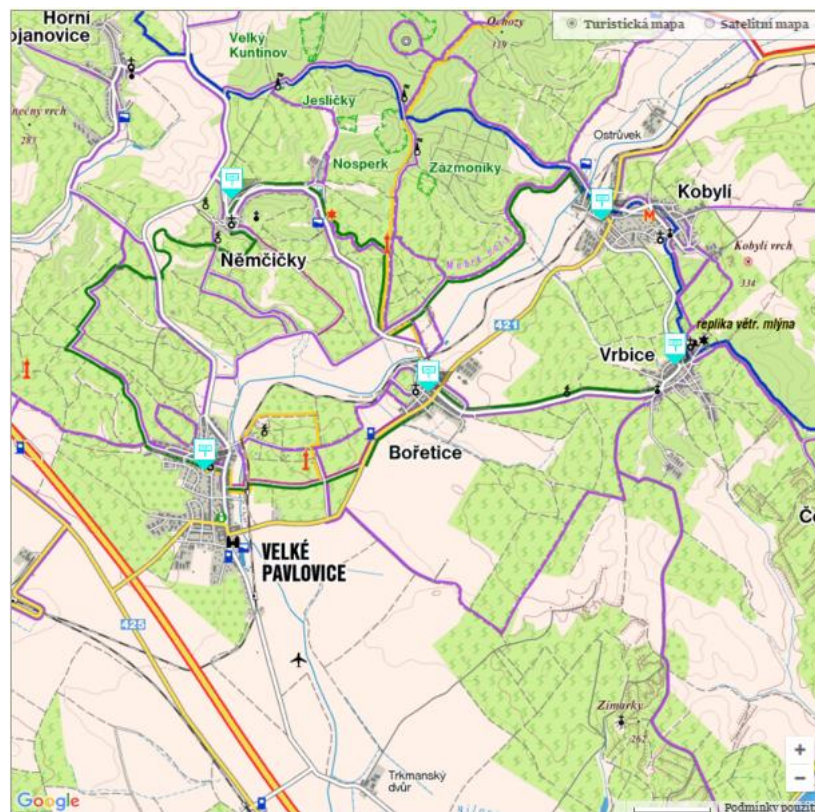
Mikroregion Modré hory nacházející se na Hustopečsku se skládá z 5 obcí: Němčičky, Bořetice, Kobylí, Vrbice a největší obec, která je považována také za přirozené sídlo mikroregionu Velké Pavlovice. Cílem založení dobrovolného svazku obcí je spojit jejich zájmy v oblasti cestovního ruchu a regionálního rozvoje. Dalším úmyslem je také upoutat pozornost turistů na již zmiňovaný mikroregion, který nabízí např. historické, vinařské a sportovní zázemí. Celý projekt je podporován Vinařským fondem ČR. Ve všech obcích dohromady bydlí 8 258 obyvatel³¹.

Název dobrovolného svazku obcí (DSO) odvodila odborná vinařská veřejnost, protože území chápe jako srdce pěstování modrých hroznů. Celou myšlenku ostatně podpořil i pan prof. Vilém Kraus, CSc., který se tak stal otcem názvu: „*Modré hory*“³².

Níže přikládám mapku, na které je vidět celková poloha mikroregionu, ale také poloha jednotlivých obcí.

³¹ ŠŤASTNÁ, Milada, VAISHAR, Antonín (ed.). *Současný stav a vývojové tendence jihomoravského venkova*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011. ISBN 978-80-7375-537-9

³² Region Modré hory: sdružení. *VOC Modré hory* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.vocmodrehory.cz/sdruzeni/>

Obrázek 1: Vyobrazení všech obcí mikroregionu na mapě (ZDROJ: www.modrehory.cz)

Charakteristika obce Velké Pavlovice

Město Velké Pavlovice leží v Břeclavském okrese v nivě řeky Trkmanky na západním okraji nízké pahorkatiny Ždánického lesa. Výměra katastrálního území města činí 2 324 ha. Nadmořská výška jádra území je 182 m n. m.³³

Jedná se o velmi teplou, úrodnou a vinorodou oblast. Tyto přírodní podmínky umožnily trvalé osídlení obce a její zemědělské využívání, což vedlo k výrazné přeměně krajiny na kulturní v rovině s lidskými sídly, zahradami a poli. Přilehlé kopce jsou pro tuto oblast velmi charakteristické meruňkovými sady a vinicemi.

Počet obyvatel města má převážně vzrůstající tendenci. Při sčítání lidu z 18. století, za dob Marie Terezie, napočítali v Pavlovicích 728 osob. V březnu roku 2001 bylo při sčítání lidu zjištěno dokonce 3 104 osob. V posledních letech se však obyvatelstvo nepatrně snížilo, k 1. lednu 2012 bylo ve Velkých Pavlovicích 3 057 obyvatel. V lednu roku 2016 však zaznamenáváme opět mírný nárůst. Stav obyvatelstva města činil k 1.1.2016 3 063 lidí.

³³ ŠŤASTNÁ, Milada, VAISHAR, Antonín (ed.). *Současný stav a vývojové tendence jihomoravského venkova*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011. ISBN 978-80-7375-537-9

Ve městě se nachází několik významných objektů. Jedná se o kostel nanebevzetí Panny Marie, dále se v obci nachází kaple sv. Urbana ve vinařské trati Nad zahradami, socha sv. Jana z Nepomuku, sousoší Piety, socho sv. Floriána, novorenesanční hřbitov a radnice, rozhledna Slunečná, historické sklepy, lisy a lisovny, bývalý barokní zámek a také komplex školních budov. Pro město jsou také charakteristické drobné stavby lidové architektury a velké množství křížů³⁴.

Význačnou stavbou města Velké Pavlovice je Tereziánská kontribuční sýpka. Jde o stavbu technického charakteru, která pochází z 18. století a je vystavěna v barokním stylu. Sýpka byla vybudována naproti Záměčku ze 17. století. Zámek byl i s přilehlým parkem považován rovněž za památku, bohužel ale nevyhověl podmínkám pro zápis na seznam nemovitých kulturních památek³⁵.

Dne 31. srpna 2012 bylo slavnostně otevřeno Ekocentrum Trkmanka, které vzniklo na základě projektu rekonstrukce Záměčku. Ekocentrum tvoří zázemí pro společenské akce a realizaci ekologického vzdělávání a výchovy, také environmentální poradenství pro děti, studenty, širokou veřejnost, ale i pracovníky veřejné správy, zemědělce, vinaře a ovocnáře. Cílem Ekocentra je vytvořit komplexní fungující systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty³⁶. Na přiloženém obrázku můžeme vidět budovu Ekocentra a také logo.

Obrázek 2: Budova a logo Ekocentra (ZDROJ: www.ekocentrum-trkmanka-com)

Velké Pavlovice se pyšní opravdu bohatým kalendářem kulturních akcí. Každý měsíc je pro místní obyvatele, nebo přespolní návštěvníky připraveno hned několik akcí. Mezi

³⁴ Město Velké Pavlovice. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/>

³⁵ Město Velké Pavlovice: Tereziánská kontribuční sýpka. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=433&nArticleID=5857&nLanguageID=1>

³⁶ Město Velké Pavlovice: Zámek-Ekocentrum Trkmanka. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=448&nArticleID=5872&nLanguageID=1>

nejvýznamnější společenské akce města patří tradiční krojované hody, které se každoročně konají zhruba v půlce srpna. Hody se slaví jako křesťanský svátek i jako poděkování za velké žně. Proto se volí termín, který je nejbližší nedělí ke svátku světce, kterému je zasvěcen místní kostel. Další významnou událostí je Velkopavlovické vinobraní. Obě události prezentují bohaté místní folklórní tradice a zvyky³⁷.

Ve městě nalezneme síť škol, která zabezpečuje ucelené vzdělání dětí od nejmladšího věku, až po maturitní ročníky. Ve Velkých Pavlovicích se nachází mateřská škola s kapacitou 100 dětí a 15 zaměstnanci. Dále plně organizovaná základní škola (tzn. od 1. do 9. třídy).

Součástí školy jsou dvě tělocvičny a venkovní víceúčelové hřiště. ZŠ zaměstnává více než 20 pracovníků. Obě školy spolupracují s místním gymnáziem, které má kapacitu až 360 studentů. Žáci jsou přijímáni jak k osmiletému, tak i ke čtyřletému studiu. Gymnázium navštěvují žáci z celkem 29 obcí v okolí. Ve volném čase mohou žáci navštěvovat také ZUŠ, nebo Středisko volného času.

Tabulka 1: Počty obyvatel města Velké Pavlovice (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK	STAV 1.1	NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘISTĚHOVALÍ	VYSTĚHOVALÍ	PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	MIGRAČNÍ PŘÍRŮSTEK	CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK	STAV 31.12
1974	2 897	45	38	61	70	7	-9	-2	2 895
1984	3 016	42	42	82	47	-	35	35	3 051
1994	3 140	27	31	40	43	-4	-3	-7	3 133
2004	3 078	31	26	52	48	5	4	9	3 087
2014	3 094	41	33	54	58	8	-4	4	3 098

Charakteristika obce Bořetice

Bořetice jsou obec, která leží zhruba 12 km jihovýchodně od Hustopečí na břehu říčky Trkmanky. Katastrální výměra obce činí 903,66 hektarů a nadmořská výška je 192 metrů nad mořem. Známa je především přírodní rezervace Zázmoníky, kde mimo jiné roste vzácný včelník rakouský a jiné chráněné druh rostlin. Nejproslulejší lokalitou jsou však Kraví hory, kde se nad řadou vinných sklepů zvedají kopce vinohradů. V současné době žije podle aktuálních údajů v obci 1 333 obyvatel³⁸.

³⁷ Město Velké Pavlovice: Kulturní život ve Velkých Pavlovicích. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=233&nArticleID=363&nLanguageID=1>

³⁸ Bořetice [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.boretice.cz/>

Obec žije bohatým společenským a kulturním životem. Jsou pořádány plesy, různé vinařské akce jako jsou výstavy, zarážení hory, svěcení mladých vín, nebo koncerty a jarmark. Nejočekávanější akcí jsou pak typické krojové hody, které tradičně začínají první srpnovou nedělí. V obci pravidelně obléká kroj více než 20 svobodných párů.

Obrázek 3: Hodový průvod v Bořeticích (ZDROJ:: Lenka Kubíková)

Mezi významné stavby v obci patří kostel sv. Anny, obecní úřad s kulturním sálem, který má kapacitu až 250 osob a přilehlý areál sóla, hřbitovní zeď s barokní branou, rozhledna Kraví hora, Boží muky (Boží muka v Zázmoníkách, Boží muka u Rozhledny), nebo Smírčí kámen.

V Bořeticích funguje dvoutřídní mateřská škola s celodenním provozem. Třídy jsou smíšené, což dává možnost ke vzájemnému obohacování dětí. MŠ je spojená s pětiletou základní školou, školní družinou a jídelnou.

V roce 2005 se Bořetice staly Vesnicí roku. Soutěž každoročně pořádá Ministerstvo pro místní rozvoj a napomáhá tak propagovat obnovu venkova. Současně také udává příklad z praxe a inspiraci ostatním obcím, které chtějí realizovat vlastní projekty³⁹.

³⁹Ministerstvo pro místní rozvoj: *Vesnice roku 2005* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2005/Vesnici-roku-2005-se-stala-jihomoravska-obec-Boretice>

Tabulka 2: Počty obyvatel obce Bořetice (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK	STAV 1.1	NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘÍSTĚHO- VALÍ	VYSTĚHO- VALÍ	PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	MIGRAČNÍ PŘÍRŮSTEK	CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK	STAV 31.12
1974	1 369	24	17	17	35	7	-18	-11	1 358
1984	1 283	26	19	32	39	7	-7	-	1 283
1994	1 297	23	14	20	18	9	2	11	1 308
2004	1 297	17	10	23	16	7	7	14	1 311
2014	1 305	11	11	13	22	-	-9	-9	1 296

Charakteristika obce Vrbice

Obec Vrbice se nachází asi 12 km jihovýchodně od Hustopečí. Jádrem obce se nachází ve výšce 290 metrů nad mořem. Jedná se o druhou nejvýše položenou obec v okrese. Podle půdních podmínek je obec zařazena do vinařsko-ovocnářské oblasti. Podle nejnovějších údajů žije podle OÚ v obci 1 087 obyvatel.

Obec zřizuje mateřskou školu, ve které jsou děti rozděleny do dvou tříd a neúplnou základní školu, která patří mezi tzv. malotřídky. ZŠ navštěvuje 57 žáků.

Již z dálky vítá turisty kostel svatého Jiljí. Kostel se nachází na temeni kopce Stráž, což je nejvýše položené místo v obci. Další památkou je kaple sv. Anny, ta se naopak nachází v dolní části obce. Kaple byla v roce 2004 zrekonstruována a v obci slouží k odpočinku a rozjímání. Tvarem však připomíná malý kostelík. Na vrcholu kopce Stráž nalezneme Mohylu Míru. Mohyla byla vystavěna na památku místních občanů a sovětských vojáků padnutých při osvobození obce za druhé světové války. Další významnou památkou v obci je Boží Muka, nebo socha sv. Aloise, která stojí v parku před základní školou⁴⁰.

Vrbice je vinařskou obcí. V obci se nachází sedm pater vinných sklepů, které se rozdělují do dvou lokalit. Kolonie sklepů byly budovány s odstupem několika století. Obě lokality se od sebe vzhledově i charakterem liší. Starší lokalita vznikla v druhé polovině 17. století a nazývá se Na sklepech. Většinou jde o kamenná patrová stavení se zapuštěnými presúzy a dlouhými vybudovanými sklepy. Jedná se o spodní dvě patra vinařských staveb v obci, která jsou dnes součástí vesnické zástavby. Druhou, známější kolonií

⁴⁰ Vrbice [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.vrbice.cz/>

vinných sklepů v obci je lokalita Stráž, která pochází z přelomu 18. a 19. století. Místní zvláštností je záliba v gotickém lomeném oblouku. Zde je lisovna vybudována z vytěženého kamene a má kamennou štítovou stěnu.

Obrázek 4: Vinné sklepy na Vrbici (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Jak je v tomto regionu tradicí, nejvýznamnější společenskou událostí obce jsou krojové hody. Na Vrbici začínají hody nedělí a končí v úterý. Konají se vždy na konci srpna. Z vinařských akcí zde probíhá Tradiční výstava vín a Zarážení hory. V obci funguje několik spolků a sdružení, např. Mužáci z Vrbice, Vinaři z Vrbice, SDH Vrbice, Myslivost, chrámová schola Kamínek, ochotnický soubor Okolo Luže, Farnost Vrbice a FK Vrbice 1959.

Tabulka 3: Počty obyvatel obce Vrbice (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK	STAV 1.1	NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘÍSTĚHOVALÍ	VYSTĚHOVALÍ	PŘÍRŮS-TEK PŘÍ-ROZENÝ	PŘÍRŮS-TEK MI-GRACNÍ	PŘÍRŮS-TEK CEL-KOVÝ	STAV 31.12
1974	1 298	19	13	23	38	6	-15	-9	1 289
1984	1 182	25	17	18	25	8	-7	1	1 183
1994	1 131	17	10	16	22	7	-6	1	1 132
2004	1 121	17	9	13	16	8	-3	5	1 126
2014	1 127	2	8	10	34	-6	-24	-30	1 097

Charakteristika obce Kobylí

Obec Kobylí se rozprostírá ve zvlněné krajině na řece Trkmance asi 19 km severně od města Břeclav. Kobylí leží ve výšce 205 metrů nad mořem. První písemné zmínky

o obci pocházejí z roku 1252. Podle dostupných údajů z 1. 1. 2015 žije v obci 2 087 obyvatel.

Slunné stráně obce obklopuje pozoruhodná fauna a flóra. Klimatické podmínky umožnili existenci chráněných stepních společenstev, jako je kavyl Ivanův, orchidej střevičník pantoflíček, hlaváček jarní či plicník lékařský. Můžeme zde najít také vzácného roháče obecného, otakárka fenyklového nebo ještěrku zelenou.

V Kobylí se nachází Základní škola, kterou navštěvuje 214 žáků z celkem 11 tříd. O žáky se stará 11 vyučujících, 5 pracovníků školní jídelny, školník a 3 úklidové pracovníce. Školní jídelna je společná pro ZŠ i pro školu mateřskou. MŠ v Kobylí provozuje tři třídy, které jsou rozděleny podle věku dětí. Pro starší občany je v obci k dispozici penzion pro důchodce.

Dominantou obce je kostel sv. Jiří s věží. Unikátní věž, kampanila je umístěna mimo loď kostela. Další památkou je kaple sv. Mikuláše, Křížáková a Bezděkova lisovna a také muzeum obce Kobylí⁴¹.

Obec má bohatou tradici spolků a sdružení. V minulosti v obci vzniklo několik čtenářských a osvětových spolků. Současně v obci působí celkem 8 sdružení, jsou to Vinaři z Kobylí, Jednota Orel Kobylí, TJ Sokol Kobylí, SDH Kobylí, Myslivecké sdružení Kobylí, Klub přátel historie, Svaz zdravotně postižených a Český zahrádkářský svaz. Organizace se podílejí na pořádání různých kulturních akcí v obci. V zimním období je organizováno hned několik plesů (např. krojový, hasičský, sokolský...), mnoho přednášek a představení, sportovní turnaje, vinařské akce, akce pro děti a v letním sezoně samozřejmě krojované hody, které jsou slavností obce⁴².

Tabulka 4: Počty obyvatel obce Kobylí (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK	STAV 1.1.	NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘISTĚHOVALÍ	VYSTĚHOVALÍ	PŘÍRŮSTEK PŘIROZENÝ	PŘÍRŮSTEK MIGRAČNÍ	PŘÍRŮSTEK CELKOVÝ	STAV 31.12
1974	2 159	43	36	25	40	7	-15	-8	2 151
1984	2 187	40	28	42	49	12	-7	5	2 192
1994	2 114	24	25	26	39	-1	-13	-14	2 100
2004	2 058	19	18	37	24	1	13	14	2 072
2014	2 086	10	24	42	27	-14	15	1	2 087

⁴¹ Kobylí: *Stojí za návštěvu* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.kobyli.cz/stoji-za-navstevu>

⁴² Kobylí: *Organizace a spolky* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.kobyli.cz/organizace-a-spolky>

Charakteristika obce Nĕmĕiĕky

Obec Nĕmĕiĕky leŕí v ělenitĕm terĕnu jihovĕchodnĕho vĕbĕŕku Źdĕnĕckĕho lesa, asi 10 km od mĕsta Hustopeĕe v okrese Břeclav. Nejvĕŕe poloŕenĕ mĕsto v obci se nachĕzĕ ve vĕŕŕe 316 metrŕ nad mořem. Nĕmĕiĕky jsou se svĕmi 611 obyvateli (1. 1. 2015) nejmĕnĕ obydlenou obcĕ celĕho dobrovolnĕho svazku obcĕ Modrĕ hory.

Nĕmĕiĕky jsou vĕznamnĕm sportovnĕm střeďiskem. Souĕastĕ sportovnĕho zařĕzenĕ je fotbalovĕ hřiŕtĕ, antukovĕ hřiŕtĕ na tenis, volejbal a nohejbal, dĕle takĕ koupaliŕtĕ a lyŕařskĕ vlek. Lyŕařskĕ areĕl v Nĕmĕiĕkĕm je nejniŕe poloŕenĕm lyŕařskĕm střeďiskem ve střeďnĕ Evropĕ. Nadmořskĕ vĕŕka areĕlu ĕinĕ 180 m nad mořem a jeho dĕlka je 350 metrŕ. Oddĕl lyŕařŕ mĕ v obci jiŕ dvacetiletou tradici. V obci je takĕ provozovĕna lyŕařskĕ ŕkola. Stabilitu provozu lyŕařskĕho střeďiska zajiŕtĕuje systĕm umĕlĕho zasnĕŕovĕnĕ a takĕ umĕlĕ hmota na svahu, provoz tak mŕŕe bĕt kaŕdoroĕnĕ zahĕjen jiŕ na konci listopadu. V roce 2003 se dĕky podpoře Ministerstva financĕ podařĕlo vybudovat novou provoznĕ budovu – zĕzemĕ pro lyŕaře, kde se nachĕzĕ servis, pŕjĕčovna lyŕĕ, ubytovĕnĕ a takĕ obĕerstvenĕ pro 70 osob⁴³.

Obrĕzek 5: Lyŕařskĕ svah TJ Nĕmĕiĕky (ZDROJ: Lucie Pokornĕ)

⁴³ TJ Sokol Nĕmĕiĕky [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupnĕ z: <http://www.sportnemcicky.cz/>

Etnograficky obec řadíme do jižní oblasti Hanáckého Slovácka. S místním krojem se můžeme setkat na dvou nejvýznamnějších akcích obce. Na hodech, které se konají vždy první sobotu, neděli a pondělí v červenci. Poslední sobota v srpnu je zasvěcena Vinařskému dni. Vinařský den je místní obdobou pro tzv. Zarážení hory. Nemůžeme opomenout ani konání plesů v zimních měsících, nebo jarní výstavu vín.

V obci se nachází římskokatolický kostel Navštívení panny Marie, který je chráněn jako kulturní památka České republiky. Dále se v obci nachází Kaple sv. Antonína Paduánského, Schejbalův památník, nebo kaple sv. Ludmily se sochou⁴⁴.

Za účelem poskytovat sociální služby pro starší občan a zdravotně postižené vznikla v obci 2013 Domovinka Němčičky o.p.s.. Služba je poskytována v areálu bývalé fary, kterou obec v roce 2009 zrekonstruovala a vybudovala zde zázemí pro 10 – 15 seniorů⁴⁵. Děti školního a předškolního věku nemusí dojíždět do obcí v okolí, neboť mohou navštěvovat MŠ a první stupeň ZŠ v místě.

Tabulka 5: Počty obyvatel obce Němčičky (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK	STAV 1.1	NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘÍSTĚHOVALÍ	VYSTĚHOVALÍ	PŘÍRŮS-TEK PŘIROZENÝ	PŘÍRŮS-TEK MIGRAČNÍ	PŘÍRŮS-TEK CELKOVÝ	STAV 31.12
1974	746	13	13	4	23	-	-19	-19	727
1984	677	6	8	3	6	-2	-3	-5	672
1994	627	6	7	7	20	-1	-13	-14	613
2004	605	4	8	15	13	-4	2	-2	603
2014	642	5	8	31	9	-3	22	19	661

3.2 Vývoj počtu obyvatel

Podle údajů SLDB 2011 (Sčítání lidu, domů a bytů) žije v obcích Modrých Hor ke dni 31. 12. 2011 8 251 obyvatel. Data jsem zpracovala do tabulky, kterou můžeme vidět níže. Podle aktuálních údajů žije v obcích celkem 8 164 lidí.

Nejvyššího počtu obyvatel dosahuje bezpochyby město Velké Pavlovice. Jejich vývoj je stabilní. Z počátku pozorujeme mírný nárůst populace, avšak v posledním zaznamenaném období 10 let se vyskytuje lehký pokles obyvatelstva. Na druhé místo

⁴⁴ Němčičky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bm%C4%8Di%C4%8Dky_\(okres_B%C5%99eclav\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bm%C4%8Di%C4%8Dky_(okres_B%C5%99eclav))

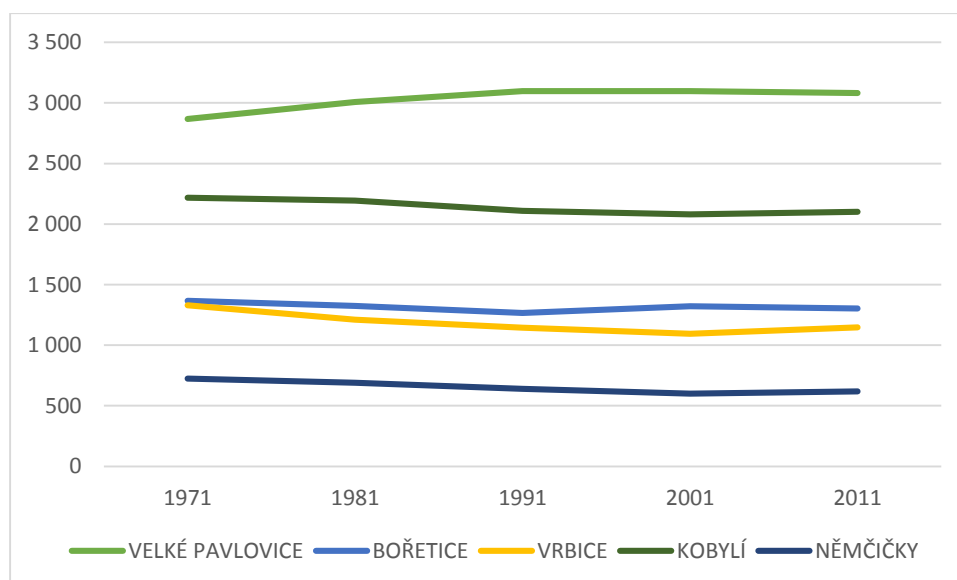
⁴⁵ *Domovinka Němčičky: O nás* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://domovinka.nemcicky.cz/o-nas>

zařadíme obec Kobylí. Vývoj obce je poměrně stabilní, přestože pozorujeme mírné odchylky. Třetí místo zaujímá obec Bořetice. Bořetice mají zhruba poloviční osídlenost jako Velké Pavlovice a jejich vývoj je i přes nepatrný pokles také stabilní. Podobně jako Bořetice je na tom i obec Vrbice. Zde můžeme vidět minimální pokles obyvatelstva po celou dobu pozorovaného období s výjimkou posledního desetiletí, kdy populace mírně vzrostla. Na poslední místo se řadí Němčičky. Jejich vývoj je podobný, jako u předešlých obcí. V letech 1971-2001 pozorujeme pokles populace a v letech 2001-2011 zaznamenáváme mírný nárůst.

Tabulka 6: Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu v letech 1971-2011 (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

ROK/OBEC	VELKÉ PAVLOVICE	BOŘETICE	VRBICE	KOBYLÍ	NĚMČIČKY	CELKEM
1971	2 868	1 367	1 330	2 217	725	8 507
1981	3 007	1 325	1 210	2 194	690	8 426
1991	3 098	1 266	1 144	2 109	639	8 256
2001	3 097	1 321	1 095	2 079	599	8 191
2011	3 082	1 303	1 146	2 102	618	8 251

Pro představu uvádím i graf vývoje počtu obyvatel v celém mikroregionu:

Graf 2: Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu v letech 1971-2011 (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování)

Nedá se říci, že by se za posledních 40 let počty obyvatel významně změnily. Populační stabilitu, nepatrný pokles obyvatelstva můžeme vidět u všech obcí, kromě

Velkých Pavlovic, kde zaznamenáváme mírný nárůst obyvatel. Dá se tedy říct, že počty obyvatel zůstávají v podstatě stejné. Největší stabilitu obyvatel pozorujeme v posledním desetiletí zkoumaného období.

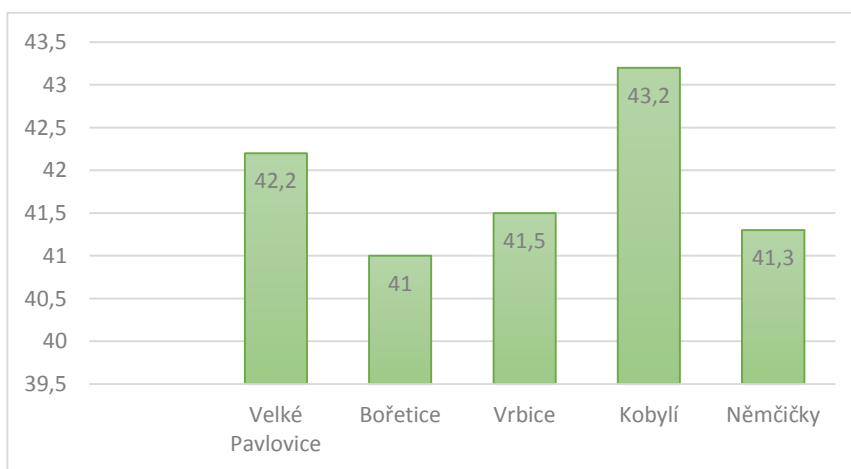
3.3 Demografická struktura obyvatelstva

V příloženém grafu č. 2 můžeme vidět, že průměrný věk v jednotlivých obcích mikroregionu se pohybuje mezi 41-43 lety. Z tabulky č. 7 vyčteme průměrné věky obyvatel jednotlivých obcí. Nejvyššího průměrného věku dosahují obyvatelé v obci Kobylí. Nejnižší průměrný věk mají obyvatelé z obce Bořetice.

Pro porovnání je průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje 41,9 let. Jedná se o hodnotu, která je takřka shodná s průměrným věkem v mikroregionu.

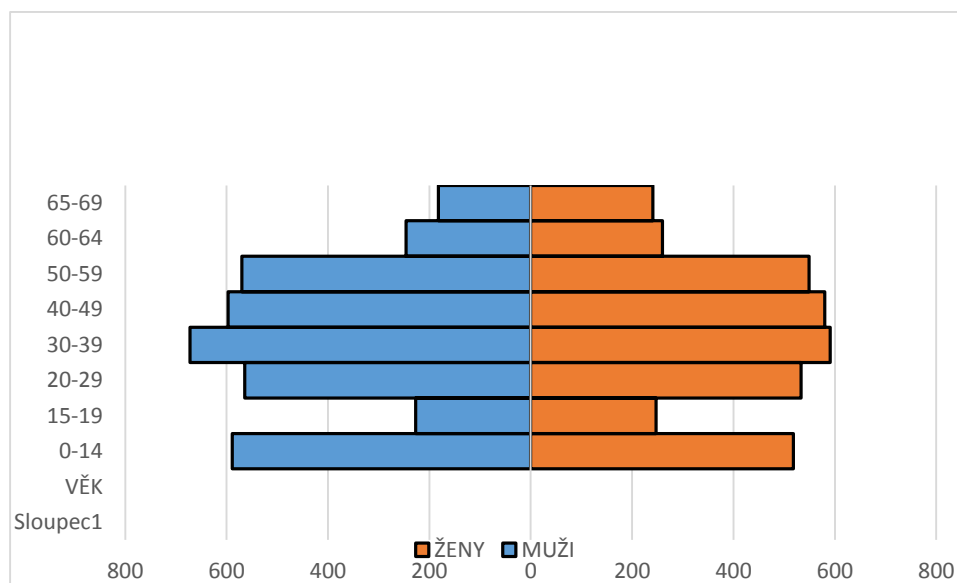
Tabulka 7: Průměrný věk v jednotlivých obcích ke dni 31. 12. 2014 (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

OBEC	PRŮMĚRNÝ VĚK
Velké Pavlovice	42,2
Bořetice	41
Vrbice	41,5
Kobylí	43,2
Němčičky	41,3

Graf 3: Průměrný věk v jednotlivých obcích ke dni 31.12.2014 (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Z populační pyramidy přiložené níže vidíme, že ve zkoumaných obcích převládá počet žen. Jejich celková suma činí 4 139. Mužů žije v tomto dobrovolném sdružení obcí celkem 3 965. Výrazně větší počet žen zaznamenáváme především v kategoriích od 60 let. Nejpočetnější skupinou jsou obyvatelé ve věku 30-39 let.

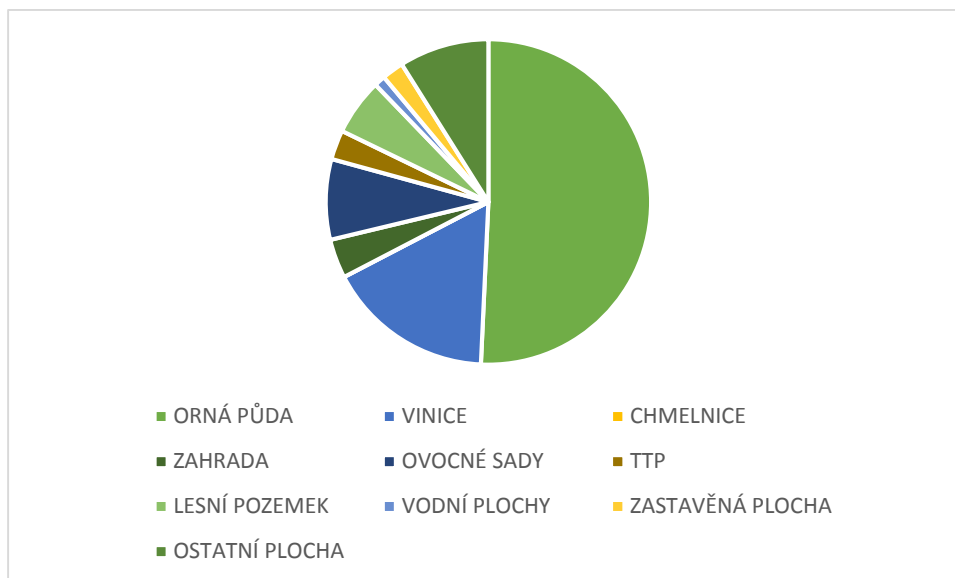

Graf 3: Populační pyramida mikroregionu Modré hory (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování)

3.4 Půda v mikroregionu

Celková výměra půdy v mikroregionu je 7 195,78 ha. Z grafu, který uvádím níže lze vyhodnotit, že v obcích výrazně převládá orná půda. Orná půda tvoří polovinu (50,7 %) z celkové výměry půdy mikroregionu. Druhou nejvíce zastoupenou plochou jsou vinice. Jde již o výrazně menší podíl a to 16,7 %. Na třetí příčce se s 9 % z celkové výměry nachází ostatní plochy. Ostatní plochy jsou pozemky, které nelze zařadit pod uvedené druhy⁴⁶. Důležité pro místní jsou také ovocné sady, které zaujímají 8 %. Zastavěnou plochu území činí pouze 2,2 % z celkové výměry. (V příloze uvádím tabulku s jednotlivými výměry obcí).

⁴⁶ Druh pozemku: Ostatní plocha [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: [http://www.cuzk.cz/Predpisy/Ostatni-dokumenty/Aktuality-WEB/Katastralni-vyhlasaky/Priloha-KatV-k-podpisu-P-a-do-Sbirky-zakonu-\(1\).aspx](http://www.cuzk.cz/Predpisy/Ostatni-dokumenty/Aktuality-WEB/Katastralni-vyhlasaky/Priloha-KatV-k-podpisu-P-a-do-Sbirky-zakonu-(1).aspx)

Graf 4: Půda v mikroregionu ke dni 31. 12. 2015 (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 8: Druhy pozemků v mikroregionu (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování)

DRUH POZEMNKU	VÝMĚRA (ha)
ORNÁ PŮDA	3650,86
VINICE	1196,9
CHMELNICE	0
ZAHRADA	279,77
OVOCNÉ SADY	575,84
TTP	210,78
LESNÍ POZEMEK	403,57
VODNÍ PLOCHY	79,83
ZASTAVĚNÁ PLOCHA	155,26
OSTATNÍ PLOCHA	643,17

3.5 Zemědělství v mikroregionu

V mikroregionu převládají především úrodné černozemě. Společně s příznivými podmínkami, které v mikroregionu panují, jsou ideální pro zemědělství. Zemědělství má v těchto končinách dlouholetou tradici. V celém regionu můžeme nalézt velký počet zemědělských firem. Víno z jižní Moravy je vyhlášené, proto zde můžeme nalézt většinou vinařské podniky (např. Vinium Velké Pavlovice, Patria Kobylí a.s., ZD Němčičky). Především však velké množství rodinných a menších vinařství (např. Vinařství Baloun, Vinařství V&M Zborovský v.o.s., Rodinné vinařství Jedlička,

Vinařství Herzánovi) a opomenout nemůžeme soukromníky, kteří vyrábí víno pouze pro potěšení a pokrytí svých vlastních potřeb.

Modré hory jsou známé také pěstováním meruněk, které vždy zůstaly ve stínu vinné révy. Meruňky z této oblasti jsou jedinečné svou chutí, vůní i barvou. Pěstováním meruněk jsou známé především Velké Pavlovice, kde se odrůda Velkopavlovické meruňky pěstuje již více než 200 let. Velkopavlovická meruňka vytváří velké, široce kulovité koruny. Její plody jsou velké, kulovitě oválně. Slupka je oranžová s červeným líčkem a dužnina sytě oranžová, šťavnatá⁴⁷.

Velmi dobře se na polích v mikroregionu a přilehlém okolí daří také ostatním plodinám. Nejčastěji se pěstuje pšenice, ječmen, kukuřice na siláž, nebo na zrno a řepka. Právě sytě žlutě kvetoucí řepka je zdrojem MEŘO (metylester řepkového oleje), který se buď přidává do nafty, nebo se používá jako samostatné biopalivo. Společnost Moravská Agra a.s. provozuje ve Velkých Pavlovicích bioplynovou stanici o výkonu 1,2 MW.

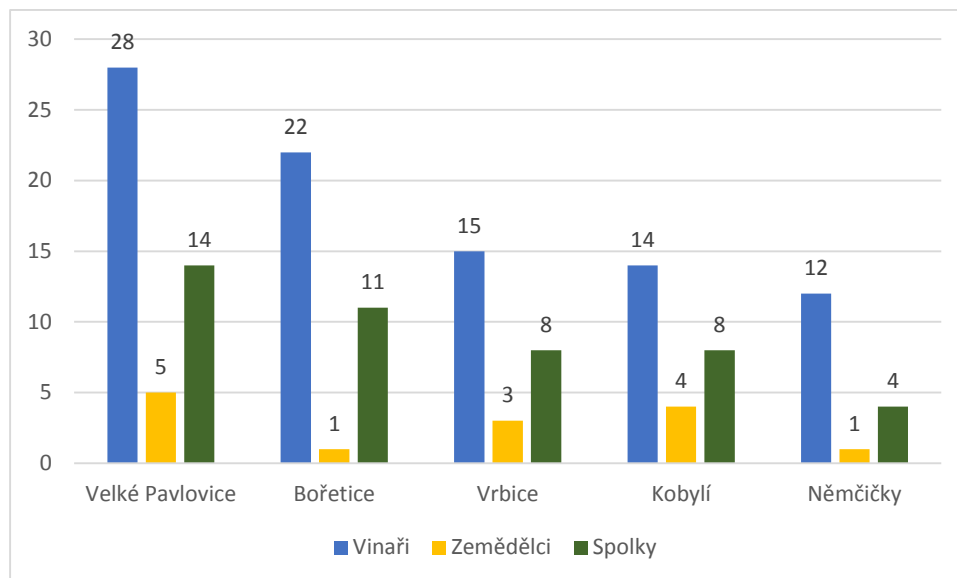
Nezaostává ani živočišná výroba. V lokalitě Modrých hor má tradici především chov a zpracování drůbeže. Po desítky let funguje ve Velkých Pavlovicích drůbežárna. Podnik vznikl již v roce 1946 pod jménem Jihomoravské drůbežářské závody a stal se největším potravinářským závodem v kraji. Dříve drůbežárna vyráběla především bohatý sortiment konzerv⁴⁸. V současnosti se Velkopavlovické drůbežářské závody a.s. zabývají zpracováním vajec. Mezi jejich výrobky patří majonéza a tatarská omáčka Brněnka, sušené vaječné výrobky (sušený vaječný žloutek, sušený vaječný bílek, sušený vaječný bílek šlehaný a sušený vaječný bílek pro sportovce) a tekuté vaječné výrobky a směsi⁴⁹. V blízké době čeká podnik částečné omezení výroby a z toho plynoucí organizační změny.

ZD Bořetice se specializuje na výkrm brojlerů. Jejich současná roční produkce činí 1 000 000 ks brojlerů, což je asi 2 000 tun roční produkce masa. Společnost Patria Kobylí a.s. chová k prodeji vepře na dokrmení a skot na porážku. Farma rodiny Zborovských na Vrbici chová těžké masné plemeno krůt. Jejich roční produkce činí na 160 tun masa.

⁴⁷ *Město Velké Pavlovice: Meruňky* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=376&nArticleID=3756>

⁴⁸ NEKUDA, Vladimír. *Břeclavsko* [příl. 10 mp.]. 1. vyd. Editor Vladimír NEKUDA. Brno: Musejní spolek, 1969

⁴⁹ *Velkopavlovické drůbežářské závody, a.s.: Specifikace výrobků* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.vpdz.cz/specifikace-vyrobku.html>

Graf 5: Počty vinařů, zemědělců a zájmových spolků v jednotlivých obcích (ZDROJ: data poskytnutá DSO Modré hory, vlastní zpracování)

Na grafu číslo 5 můžeme vidět počty vinařů, zemědělců a spolků v jednotlivých obcích. Nejvíce vinařů se nachází ve Velkých Pavlovicích. Vinařství se v katastru všech obcí dobrovolného sdružení rozšiřuje od počátku dvacátého století. Již v té době představovala Velkopavlovická oblast zhruba jednu třetinu veškeré jihomoravské produkce vína⁵⁰.

3.6 Podnikání v mikroregionu

Střediskem podnikání v mikroregionu je město Velké Pavlovice. Ve Velkých Pavlovicích se nachází mnoho podniků se širokou škálou specializací. Převažují rodinná vinařství, ale nachází se zde také středně velké firmy.

Mezi hlavní pracovní příležitosti v odvětví průmyslu je firma Berendsen, která se nachází právě ve Velkých Pavlovicích. Berendsen s.r.o je jednou z nejúspěšnějších společností, která poskytuje komplexní služby v oblasti textilu v Evropě. Společnost zajišťující nakládání s odpady v mikroregionu, ale také mimo něj je Velkopavlovická Hantály a.s., společnost zajišťuje svoz odpadů pro 26 obcí v regionu Břeclav.

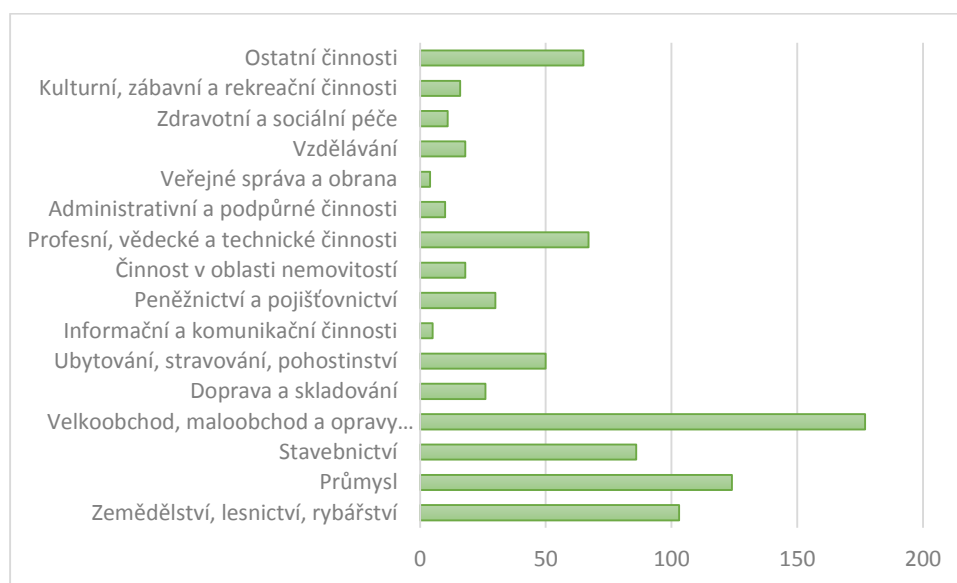
Další průmyslovou firmou je Lomax spol. s.r.o., která vyrábí žaluzie, rolety, dveře a garážová vrata. Společnost Lomax byla založena v roce 1992 v Bořeticích, v roce 2002 začala s výrobou garážových vrat a v současné době má 80 poboček po celé České

⁵⁰ NEKUDA, Vladimír. *Břeclavsko*. Brno: Musejní spolek, 1969

republiky⁵¹. V Bořeticích se nachází hlavní administrativní budova firmy s největším showroomem garážových vrat v ČR a na Slovensku, také zde probíhá část výroby. Následujícím průmyslovým podnikem sídlícím v Bořeticích je společnost Manex & Co a.s., patřící do Alvey Group. Manex & Co se zabývají výrobou dřevěných výrobků a manipulačních systémů.

Mezi zemědělské firmy ve města patří Velkopavlovické drůbežářské závody a.s., Puffins s.r.o., výroba super prémiového krmiva pro psy, Moravská Agra a.s., Patria Kobylí a.s., nebo ZD Velké Pavlovice, ZD Bořetice, ZD Němčičky.

Na grafu číslo 7, který přikládám níže, můžeme vidět zastoupení podniků se zjištěnou aktivitou v jednotlivých odvětvích. Vyplývá z něj, že nejvíce zastoupených firem je v odvětví obchodu a oprav motorových vozidel, následuje zemědělství a také profesní, vědecké a technické činnosti.

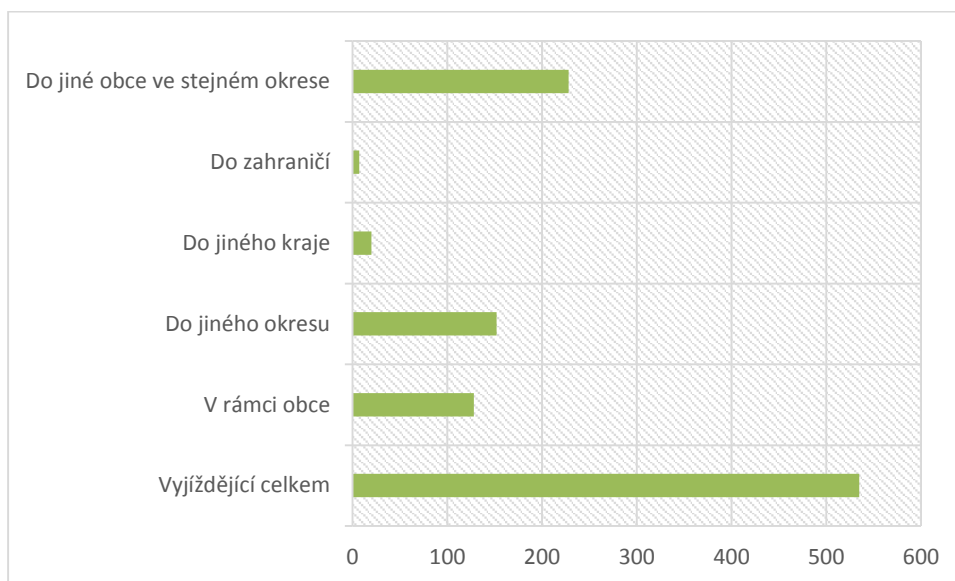
Graf 6: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování)

3.7 Zaměstnanost obyvatel

I přesto, že se v dobrovolném sdružení obcí Modré hory se vyskytuje mnoho podniků různých velikostí, musí převážná část obyvatelstva vyjíždět za prací mimo mikroregion. V blízkosti se nachází okresní město Břeclav, nebo město Hustopeče nabízející mnoho pracovních příležitostí.

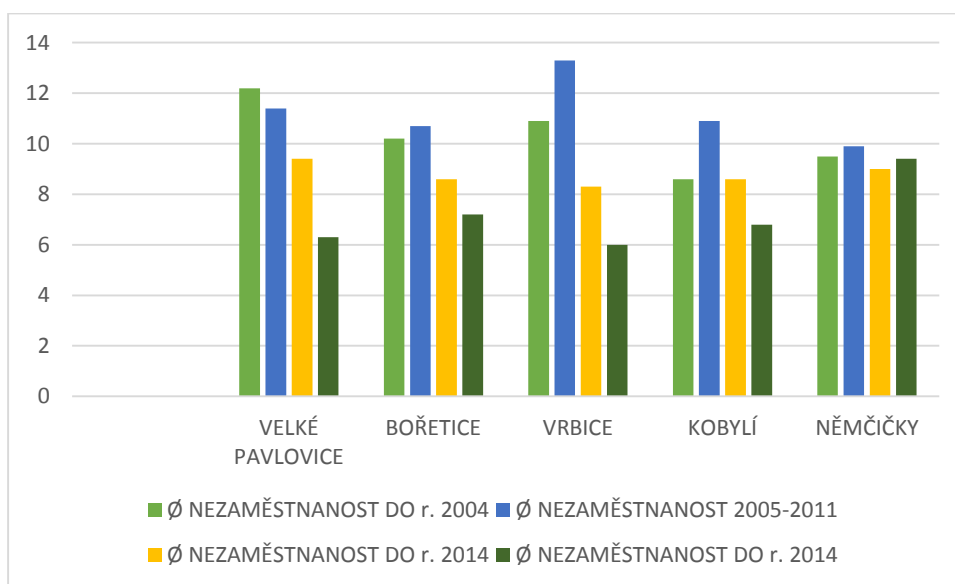
⁵¹ O Lomaxu. Lomax [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.lomax.cz/o-lomaxu.html>

Počet obyvatel Velkých Pavlovic, kteří denně vyjíždí za prací mimo své bydliště, můžeme vidět v grafu č. 7.

Graf 7: Počty obyvatel obce Velké Pavlovice vyjíždějících za prací (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování)

Z celkového počtu lidí žijících ve Velkých Pavlovicích (3 063 obyvatel), celkem 535 obyvatel dojíždí do zaměstnání. Necelá polovina obyvatel (43 %; 228 osob) vyjíždí za prací do obce, která se nachází ve stejném regionu. Další skupinou je 152 obyvatel, kteří reprezentují vzorek obyvatelstva, který má zaměstnání mimo okres Břeclav. Téměř čtvrtina obyvatelstva (24 %; 124 lidí) dojíždí do práce v rámci obce, 20 obyvatel dojíždí do jiného kraje a 7 obyvatel Velkých Pavlovic pracuje v zahraničí.

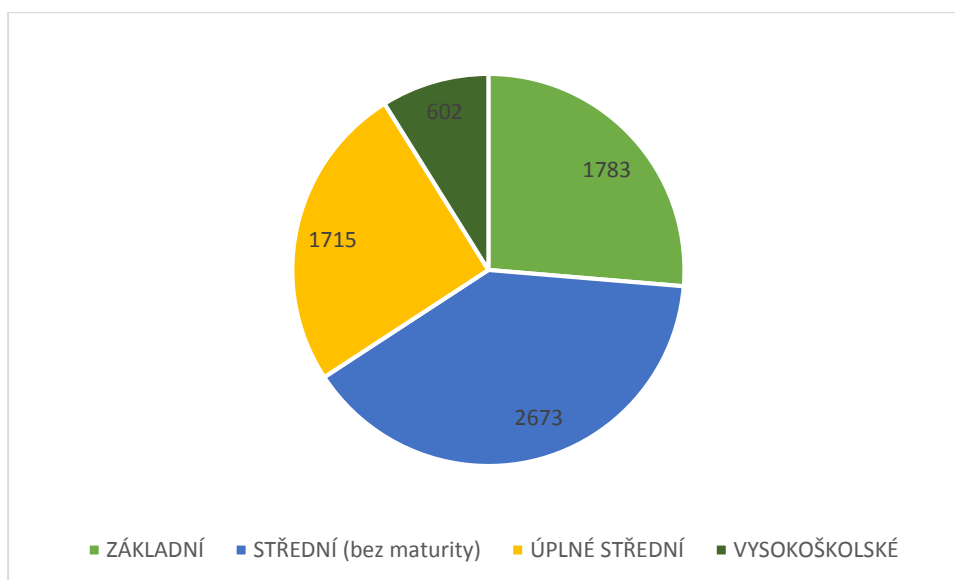
Graf 8: Nezaměstnanost obyvatel jednotlivých obcí v procentech (ZDROJ: www.mpsv.cz, vlastní zpracování)

Nezaměstnaní jsou lidé, kteří jsou starší 15 let, aktivně hledají práci a jsou schopni nastoupit do zaměstnání do 14 dnů.

V grafu č. 9 je znázorněna vrstva nezaměstnaných osob ve věku od 15-64 let žijících v mikroregionu. Nejvyšší míra nezaměstnanosti ve všech uvedených obcích byla v období let 2005-2011, kdy probíhala ekonomická krize, a pracovních míst ubylo. Nejvyšší procento nezaměstnanosti bylo v obci Vrbice a dosáhla hodnoty 13,3 %.

Pro srovnání uvádím míru nezaměstnanosti celé ČR k 31. 12. 2015, která činila 6,2 %.

3.8 Vzdelanost obyvatel

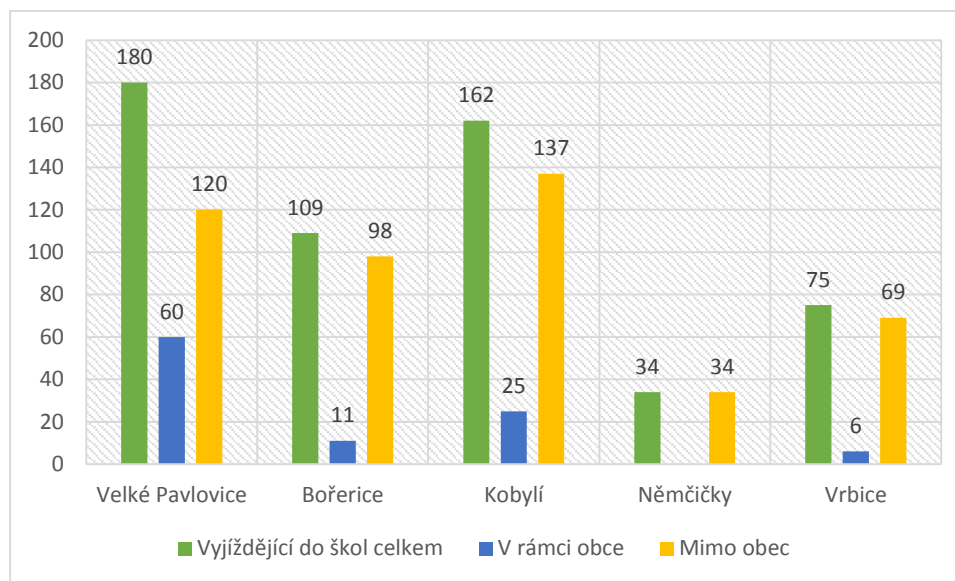
Graf č. 9: Vzdelanost obyvatel mikroregionu (ZDROJ: SLDB 2011, www.czso.cz, vlastní zpracování)

Z přiloženého grafu můžeme vidět, že téměř třetina veškerého obyvatelstva Modrých Hor dosáhla středoškolského vzdělání s vyučením (tzn. bez maturity). Jedná se o hodnotu 32,4 %. Následují hodnoty 21,6 %, která vyjadřuje obyvatele s pouze základním vzděláním a téměř srovnatelná hodnota 20,8 %, která patří obyvatelům s úplným středním vzděláním (s maturitou). Poslední uvedenou hodnotou je vysokoškolské vzdělání, kterého dosáhlo 7,2 % obyvatel. (V příloze uvádím doplňující tabulku vzdělanosti obyvatel mikroregionu).

Za odborným středoškolským vzděláním musejí studenti dojíždět do Hustopečí, kde se nachází Střední odborné učiliště, nebo do Břeclavi. V Břeclavi mohou studenti

navštěvovat obchodní akademii, střední průmyslovou školu, nebo několik soukromých středních škol. Nejbližší vysoké školy jsou potom v Brně (např. Masarykova univerzita, Mendelova univerzita, Vysoké učení technické, Univerzita obrany) a také Fakulta zahradnická Mendelovy univerzity v Lednici.

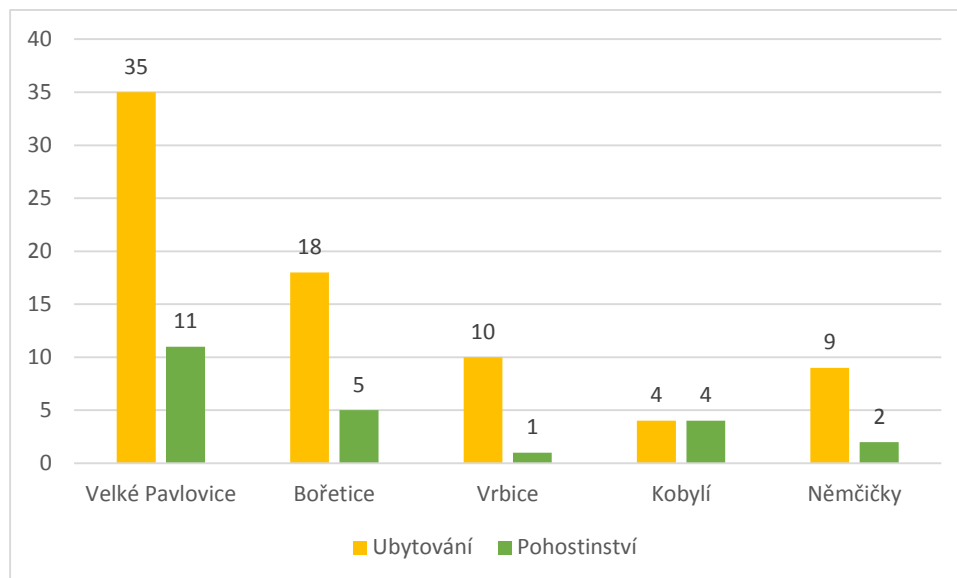
V následujícím grafu jsou zaznamenány počty studentů a žáků z jednotlivých obcí, kteří vyjíždí studovat mimo místo svého bydliště.

Graf 10: Počty studentů vyjíždějících do školy mimo místo svého bydliště (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování)

3.9 Cestovní ruch v mikroregionu

Cestovní ruch se stal každodenní součástí života v mikroregionu. Modré hory jsou turisty vyhledávány především v sezóně vinobraní, přestože má vinařský mikroregion turistům co nabídnout v každém ročním období. Důvodů proč Modré hory navštívit je mnoho, víno je však hlavním turistickým lákadlem a marketingovým tahem. Převážná většina akcí, která se v mikroregionu koná, se točí kolem vína a velmi časté je propojení vinařským akcí s cykloturistikou.

Graf 11: Počty ubytovacích a stravovacích zařízení v jednotlivých obcích mikroregionu (ZDROJ: data poskytnutá DSO Modré hory, vlastní zpracování)

Agroturistika

V mikroregionu Modré hory se nachází několik objektů, které cílí na návštěvníky preferující vesnické podmínky.

Klidné, farmářské prostředí a pracovní terapie z oblasti zemědělství nabízí rodinná farma Ovčí terasy v Němčičkách. Návštěvníci farmy si mohou vybírat z různých pracovních obtížností. Farma nabízí například pastvu ovcí, vinohradnické, vinařské a sadařské práce, nebo štěpkování na stroji, další nabízenou aktivitou je výuka výroby sýra. Farma nabízí ubytování a to i s možností hlídání dětí.

V Němčičkách se nachází také rodinný ranč Black rose. Na ranči nabízejí výuku jízdy na koni, práce ve stájích, nebo jezdecké balíčky. Zaměřují se také na děti, každou sobotu probíhá zájmový kroužek zaměřený na péči o koně, pořádají také dětské tábory a programy pro školní výlety.

Jízdu na koni, nebo jízdu na koni s povozem nabízejí také pánové Štěpán Melichar a Petr Valoušek z Velkých Pavlovic.

Cykloturistika

Obce mikroregionu jsou protkny hustou sítí oficiálně značených cyklostezek. Největší z cyklostezek, která územím prochází a je součástí Moravských vinných stezek, je Velkopavlovická stezka, která je dlouhá 110 km. Stezka je označena žlutým žlutou

tabulkou s kolem a světle modrým žudrem. Na Velkopavlovickou stezku navazují dvě tematické cyklostezky. První z navazujících je téměř devatenáctikilometrová cyklostezka Krajem André. Cyklostezka Krajem André začíná v Hustopečích a pokračuje přes Starovičky do Velkých Pavlovic, Bořetic a zakončena je na Vrbici.

Druhou navazující a stěžejní stezkou pro mikroregion je cyklostezka Modré hory. Trasa je označena žlutou tabulkou s logem Modrých hor a nápisem Modré hory. Jde o stezku dlouhou 31 km, která kopíruje území mikroregionu. Cyklostezka byla vystavěna v červnu roku 2007. Cílovou skupinou jsou mladí, především cyklisté ve věku 19-30 let. Podle údajů z Turistického informačního centra ve Velkých Pavlovicích se na stezku každoročně vydá přes 50 000 cyklistů.

Dobrovolný svazek obcí Modré hory

V prosinci roku 2007 byl založen Dobrovolný svazek obcí Modré hory (DSO). Účelem založení dobrovolného svazku byla podpora a vzájemná spolupráce členských obcí. Cílem je především propagace mikroregionu a rozvoj vinařské a cykloturistiky.

Svazek má úspěšně za sebou velký projekt v hodnotě 4,6 milionů korun, projekt s názvem Turistický produkt Modré hory, který je rozdělen do tří částí. První částí projektu byla výstavba a nainstalování informačního kiosku v každé obci. V kioscích jsou dostupné aktuální informace, které mohou turisté najít na webových stránkách dobrovolného svazku. Dalším krokem tedy bylo vytvoření nových webových stránek. A poslední částí byla tvorba propagačních materiálů (letáčky, brožury).

DSO disponuje rozpočtem 350 000 Kč/rok. Každá obec zaplatí svazku 25 000 Kč paušálem a za každého obyvatele svého obyvatele připlatí 2 Kč. Z financí, kterými DSO disponuje, pořádá za rok celkem 5 akcí. Nejúspěšnější z nich jsou Svatomartinské otevřené sklepy ve Velkých Pavlovicích, které každoročně navštíví více než 1 200 lidí. Na druhém místě s počtem přes 1 100 návštěvníků je akce Den otevřených sklepů, kterou DSO pořádá na míru Svobodné spolkové republiky Kraví Hora. Akce na třetím místě žebříčku má název Putování za burčákem po Modrých horách a zúčastní se jí více než 800 turistů, kteří se vydají po cyklostezce Modré hory a navštíví postupně jednotlivé obce.

Podle pana Ing. Přemysla Pálky, který kulturní akce za DSO organizuje je nejdůležitější návštěvníky pořádně oslovit a zaujmout. Nejvíce návštěvníků naláká na

sociálních sítích a slevových portálech, kde nabízí zvýhodněné ceny vstupenek. Důležitá je i reklama v rádiích, to hlavně ve vzdálenějších regionech. Pro milovníky vinné turistiky slibuje pan inženýr novou akci. V jarním období se od příští roku bude konat akce Otevřené sklepy v Modrých horách.

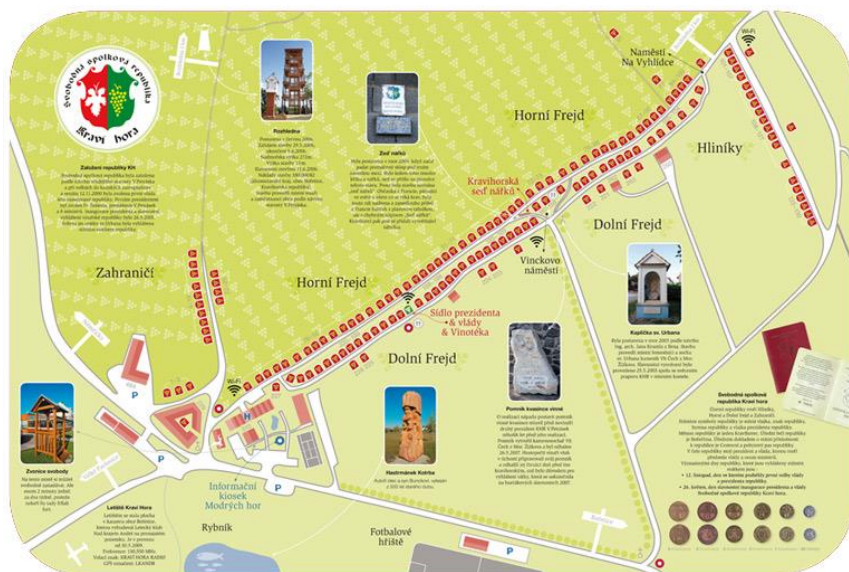
Svobodná spolková republika Kraví hora

Svobodná spolková republika Kraví hora je recesistická organizace, která vznikla z vůle vinařů jako svobodná, nezávislá instituce založená na zásadách občanské společnosti. Republika se řídí všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svobodně zvolených zástupců. Zástupci byli voleni přímou volbou a přijali ústavu Svobodné spolkové republiky Kraví hora.

Kravihorská Republika byla vyhlášena v roce 2000, založena byla za účelem přilákání turistů do obce Bořetice. O jejím založení se však spekulovalo už na konci osmdesátých let na výroční schůzi místního zahrádkářského svazu. Nápad dokonce pomohl Bořeticím i k ocenění Vesnice roku v roce 2005. Výhra v soutěži dostala Modré hory a především Bořetice a Svobodnou spolkovou republiku do širšího povědomí veřejnosti.

Spolkovou republikou se nazývá proto, že areál sklepů skládá ze tří částí – Zahraničí (sklepy jsou postaven za hranicí katastrálního území Bořetice), Hliníky a Kraví hora (Dolní a Horní Frejd), která je největší.

Od roku 2001 může republika užívat znak a prapor. Vydává též vlastní cestovní pasy, poštovní známky, propagační materiály a především vlastní měnu. Jedná se o platidlo tzv. „Kravihorec“. Hodnota jednoho Kravihorce je zhruba stejná jako cena jednoho eura. Republika má i vlastní hymnu „Bořetické Kraví hory“. Součástí Kraví hory je také letiště, která bylo vystavěno v roce 2009. Od té doby je možnost pro víno do Bořetic i létat. Letecký klub tak navázal na recesi republiky.

Obrázek 6: Mapa Svobodné spolkové republiky Krávi hora (ZDROJ: www.republikakravihora.cz)

Republika Krávi hora láká turisty především na pořádané akce, kterých je v průběhu roku několik. Na státní svátek Krávihorské republiky, který připadá na 28. května, se koná Den otevřených sklepů. Akce probíhá po celý víkend a je turisty velmi oblíbená. Otevřeno má pravidelně přes 20 sklepů, kde vinaři nabízí svoje produkty. Vše začíná v 11 hodin v areálu vinných sklepů Krávi hora a večerní program pokračuje na letišti. V ceně vstupného (ročník 2016), které činí 950 Kč na jednoho návštěvníka je neomezená konzumace vína ve sklepech, sklenička na památku, mapka areálu a také poukázka na nákup vína v hodnotě 400 Kč. Dle vinařů je to výhodné, lidé si tak zakoupí místní víno i do zásoby domů. Kdyby cenu vstupného o 400 Kč snížili a nerozdávali poukázky, návštěvníkům by tolik vína s sebou neprodali a snížila by se ziskovost akce.

Dalšími akcemi, které Spolková republika pořádá, je Putování za mladým vínem, Žehnáni mladému vínu, Velikonoční výstava vín a také Reprezentační ples Spolkové republiky Krávi hora.

Pro turisty, kteří vinařskou turistiku vyhledávají, je možnost ubytování v hotelu Krávi hora přímo uprostřed vinic, nebo v hotelu Modré hory v obci Bořetice. Návštěvníci, kteří upřednostňují ubytování v soukromí, mají možnost volby z několika penzionů v obci (např. Penzion Mlýn, Penzion Bernardýn, Penzion u Ivana a mnoho dalších).

Kraví hora má pro mikroregion klíčový význam. Lze ji označit za nejnámější a nejpropagovanější část DSO a proto lze obec Bořetice označit za nejspádovější a nejnavštěvovanější obec mikroregionu⁵².

⁵² ZICH, Michal. *Potenciál cestovního ruchu dobrovolného svazku obcí Modré hory*. Brno, 2011. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Krejčí

4 VÝSLEDKY A DISKUZE

Počty obyvatel mikroregionu se v průběhu let výrazně nemění. Ve všech obcích, které jsou předmětem mého zkoumání, je zaznamenán občasný pokles, nebo nárůst obyvatel. Nejedná se však o velké změny.

Poměrně výrazně se v průběhu let měnila nezaměstnanost obyvatel žijících na území obcí Modrých hor. V obci Vrbice činí rozdíl nezaměstnaných obyvatel mezi lety 2005-2011 a rokem 2014 pět procentních bodů. Takový nárůst nezaměstnaných osob zapříčinila ekonomická krize, která započala v roce 2008 a působila tak převážně na první zmiňované období. V současné době je nezaměstnanost v obci Vrbice poloviční, než v letech 2005-2011. Podniky v obcích mikroregionu nabízejí volná místa především v oblasti zemědělství, průmyslu, či služeb. Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo musí volné pracovní pozice hledat především ve městech Břeclav, nebo Hustopeče.

Dle mého názoru je pro mikroregion klíčové zemědělství, především vinařství a také ovocnářství. Nadmíru důležité je spojení vinařství a cestovního ruchu. Lidé z celé republiky si víno z Velkopavlovické oblasti oblíbili a jsou ochotní si pro něj přijet a navštívit akce, které jsou s vínem spojené. Vinařskou turistiku také podporuje množství cyklostezek v oblasti a počet ubytovacích zařízení. V celé zkoumané oblasti jsou pouze dva hotely a oba dva se nacházejí v Bořeticích. Jedná se o hotel Kraví hora a hotel Modré Hory. Pro náročnější turisty a návštěvníky, tak může nastat nedostatek míst. Myslím si, že by bylo dobrým tahem, vybudovat nějaký „wellness“ hotel. Mohlo by jít o hotel nabízející relaxační pobyty snoubené s vínem (např. vinné masáže, zábaly apod.). Hotel bych umístila do Velkých Pavlovic, kde zařízení tohoto typu chybí. Také se naskýtá možnost využít sportovního zařízení v Němčičkách a postavit hotel tam. Výstavba hotelu by určitě zvýšila atraktivnost malé obce, ale zvýšila i návštěvnost místních sportovních stadií (lyžařský svah, minigolf). Pokud by hotel přilákal turisty, mohla by se také znovuobnovit bobová dráha, která kvůli nízké návštěvnosti již není provozována.

Společně s vínem by bylo na místě podpořit ovocnářství. Velké Pavlovice mají vlastní odrůdu meruňek, z toho by se dalo vycházet při tvorbě projektu „meruňkovna“. Myslím si, že by bylo dobré využít místní surovinu a udělat z ní značku. Založit podnik, který se bude specializovat na meruňkové speciality od alkoholu (meruňkového vína, pálenek pro pány, nebo sladších likérů pro dámy), gastronomických specialit (koláče, marmelády, chutney), nebo např. meruňkovou kosmetiku (mýdla, balzámy domácí výroby).

Podniky, které navrhuji, by zpestřily podnikatelskou sféru v mikroregionu a nabídly několik dalších pracovních míst. Také by mohly dodat turistům další důvody, proč se vydat právě do Modrých hor a rozšířit všeobecné povědomí o mikroregionu.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem pracovala převážně s daty ze SLDB 2011, která jsou dostupná prostřednictvím Českého statistického úřadu. Hodnotila jsem vývoj počtu obyvatelstva, jeho demografickou strukturu a také vzdělanost. U každého zhodnocení jsem vypracovala tabulku a následně i graf, který slouží hlavně pro větší přehlednost získaných informací.

Data, se kterými jsem pracovala dále, se týkají katastrální výměry mikroregionu a jednotlivých obcí. Z vypracovaných údajů vyplývá, že největší výměru zaujímá orná půda. Následována je vinicemi, které jsou pro oblast charakteristické.

Poté se věnuji problematice zemědělství. Mikroregion nabízí vynikající podmínky pro zemědělce, především díky klimatickým podmínkám, které v regionu panují. Ve zpracovaných grafem uvádím mimo jiné počty vinařů a vinařství v mikroregionu. Neopomím ani živočišnou výrobu. Již od roku 1946 funguje ve Velkých Pavlovicích drůbežářský závod, v současné době zpracovávající především vejce. Bořetické ZD se zase zabývá chováním brojlerů.

V mikroregionu také působí několik významných firem. Nejvíce firem je aktivních v odvětví velkoobchodu, maloobchodu a oprav vozidel, následuje odvětví průmyslu, do kterého spadá například Lomax s.r.o., Manex & Co obě firmy sídlí v Bořeticích, nebo Velkopavlovický Berendsen s.r.o. Na třetím místě je právě zemědělství, které poskytuje velké množství pracovních míst obyvatelům mikroregionu.

V další části se věnuji zaměstnanosti obyvatel. Prostřednictvím dat ze SLDB 2011 jsem zpracovala počty obyvatel z obce Velké Pavlovice, kteří musí dojíždět za prací. Výsledkem je, že téměř polovina obyvatel dojíždí za prací do jiné obce, které je součástí břeclavského regionu. Z dat dostupných na portálu ministerstva práce a sociálních věcí jsem zpracovala vývoj vrstvy nezaměstnaných. Z výsledků vyplývá, že současná průměrná nezaměstnanost v mikroregionu činí 7,14 %.

Dále jsem zhodnotila cestovní ruch v obcích dobrovolného sdružení. Stěžejní je zde vinařská turistika spolu s cykloturistikou. Nachází se zde cyklostezka Modré hory, které je dlouhá 31 km a spojuje všech pět obcí. Podle údajů ji ročně navštíví na 50 tisíc cyklistů. Vinařská turistika souvisí především s akcemi, které jsou na její podporu pořádány.

Například Dne otevřených sklepů Svobodné spolkové republiky Kraví hora se zúčastní přes 1 100 návštěvníků.

Ze zjištěných informací shledávám jako nejdůležitější nepolevit v rozvoji vinařské turistiky. Návštěvnost vinařských akcí je vysoká a výdělek z nich je pro činnost vinařů důležitá. Pro podporu atraktivity mikroregionu by bylo dobré vybudovat zmíněný „wellness“ hotel, neboť takové služby v oblasti chybí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BEČVÁŘOVÁ, Věra. *Podstata a ekonomické souvislosti formování agrobiznisu*. 1. vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005, 68 s. ISBN 80-7157-911-4
- BEČVÁŘOVÁ, Věra, Vojtěch TAMÁŠ a Ivo ZDRÁHAL. *Agrobiznis v rozvoji regionu*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7375-799-1
- BEČVÁŘOVÁ, Věra a Ivo ZDRÁHAL. *Zemědělská politika a obchod*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 126 s. ISBN 978-80-7375-761-8
- BOHÁČKOVÁ, Ivana a Ivana BROŽOVÁ. *Ekonomika agrárního sektoru*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010, 122 s. ISBN 978-80-213-2026-0
- GOLIÁŠOVÁ, Renata. *Sociální podmínky pro agrobiznis: případová studie Bučovicko*. Brno, 2015. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc
- LANGHAMROVÁ, Jitka. *Demografie: Učební text*. Praha: VŠE Praha, 2007. ISBN 978-80-7399-218-7
- MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2003 - situace před vstupem do EU*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2003, 209 s. ISBN 80-213-1121-5
- MAJEROVÁ, Věra a kol. *Sociologie venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2009. ISBN 978-80-213-0651-6
- NEKUDA, Vladimír. *Břeclavsko*. Brno: Musejní spolek, 1969
- PÁPOL, Tomáš a kol. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. První. Hradec Králové: Typografické studio Amos s.r.o., 2006. ISBN 80-903813-1-6. 90 str
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3

- SEDLÁČKOVÁ, Lenka. *Sociální podmínky pro rozvoj agrobiznisu na příkladu Ždánka*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc
- STŘÍBRNÁ, Marie. *Venkovská turistika a agroturistika*. 1. vyd. Praha: Profi Press, c2005. ISBN 80-86726-14-2
- ŠŤASTNÁ, Milada, VAISHAR, Antonín (ed.). *Současný stav a vývojové tendence jihomoravského venkova*. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011. ISBN 978-80-7375-537-9
- WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0
- ZICH, Michal. *Potenciál cestovního ruchu dobrovolného svazku obcí Modré hory*. Brno, 2011. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Krejčí

Internetové zdroje

- *Agroturistika*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Agroturistika>
- *Bořetice* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.boretice.cz/>
- *Cykloturistika*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Cykloturistika>
- *Domovinka Němčičky: O nás* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://domovinka.nemcicky.cz/o-nas>
- *Druh pozemku: Ostatní plocha* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: [http://www.cuzk.cz/Predpisy/Ostatni-dokumenty/Aktuality-WEB/Katastralni-vyhlasky/Priloha-KatV-k-podpisu-P-a-do-Sbirky-zakonu-\(1\).aspx](http://www.cuzk.cz/Predpisy/Ostatni-dokumenty/Aktuality-WEB/Katastralni-vyhlasky/Priloha-KatV-k-podpisu-P-a-do-Sbirky-zakonu-(1).aspx)
- *Kobyli: Organizace a spolky* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.kobyli.cz/organizace-a-spolky>
- *Kobyli: Stojí za návštěvu* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.kobyli.cz/stoji-za-navstevu>
- Město Velké Pavlovice: Kulturní život ve Velkých Pavlovicích. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=233&nArticleID=363&nLanguageID=1>
- *Město Velké Pavlovice: Meruňky* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=376&nArticleID=3756>
- Město Velké Pavlovice. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/>
- Město Velké Pavlovice: Tereziánská kontribuční sýpka. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=433&nArticleID=5857&nLanguageID=1>
- Město Velké Pavlovice: Zámeček-Ekocentrum Trkmanka. *Velké Pavlovice* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.velke-pavlovice.cz/Article.asp?nDepartmentID=448&nArticleID=5872&nLanguageID=1>

- *Ministerstvo pro místní rozvoj: Vesnice roku 2005* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2005/Vesnici-roku-2005-se-stala-jihomoravska-obec-Boretice>
- Němčičky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bm%C4%8Di%C4%8Dky_\(okres_B%C5%99ec-lav\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bm%C4%8Di%C4%8Dky_(okres_B%C5%99ec-lav))
- *Obec*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec>
- O Lomaxu. *Lomax* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.lomax.cz/o-lomaxu.html>
- Region Modré hory: sdružení. *VOC Modré hory* [online]. [cit. 2016-02-26]. Dostupné z: <http://www.vocmodrehory.cz/sdruzeni/>
- Regiony. *Regional development* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://www.regionaldevelopment.cz/index.php/regiony_red.html
- *Stezka pro cyklisty*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Stezka_pro_cyklisty
- *Velkopavlovické drůbežářské závody, a.s.: Specifikace výrobků* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.vpdz.cz/specifikace-vyrobku.html>
- Vinařské cyklostezky. In: *Interaktivní mapa cyklotras* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://www.cyklo-jizni-morava.cz/moravske-vinarske-steinzky>
- *Vinařství*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vina%C5%99stv%C3%AD>
- *Vrbice* [online]. [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.vrbice.cz/>
- *TJ Sokol Němčičky* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.sport-nemcicky.cz/>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Základní struktura agrobiznisu (ZDROJ: Bečvářová 2001).....	14
Graf 2: Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu v letech 1971-2011 (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování).....	33
Graf 3: Populační pyramida mikroregionu Modré hory (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování).....	35
Graf 4: Půda v mikroregionu ke dni 31. 12. 2015 (ZDROJ: www.czso.cz, vlastní zpracování).....	36
Graf 5: Počty vinařů, zemědělců a spolků v jednotlivých obcích (ZDROJ: data poskytnutá DSO Modré hory, vlastní zpracování).....	38
Graf 6: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování).....	39
Graf 7: Počty obyvatel obce Velké Pavlovice vyjíždějících za prací (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování).....	40
Graf 8: Nezaměstnanost obyvatel jednotlivých obcí v procentech (ZDROJ: www.mpsv.cz, vlastní zpracování).....	40
Graf č. 9: Vzdělanost obyvatel mikroregionu (ZDROJ: SLDB 2011, www.czso.cz, vlastní zpracování).....	41
Graf 10: Počty studentů vyjíždějících do školy mimo místo svého bydliště (ZDROJ: SLDB 2011, vlastní zpracování).....	42
Graf 11: Počty ubytovacích a stravovacích zařízení v jednotlivých obcích mikroregionu (ZDROJ: data poskytnutá DSO Modré hory, vlastní zpracování).....	43

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vyobrazení všech obcí mikroregionu na mapě (ZDROJ: www.modrehory.cz)	24
Obrázek 2: Budova a logo Ekocentra (ZDROJ: www.ekocentrum-trkmanka-com)	25
Obrázek 3: Hodový průvod v Bořeticích (ZDROJ: Lenka Kubíková).....	27
Obrázek 4: Vinné sklepy na Vrbici (ZDROJ: Lucie Pokorná).....	29
Obrázek 5: Lyžařský svah TJ Němčičky (ZDROJ: Lucie Pokorná)	31
Obrázek 6: Mapa Svobodné spolkové republiky Kraví hora (ZDROJ: www.republikakravihora.cz)	46

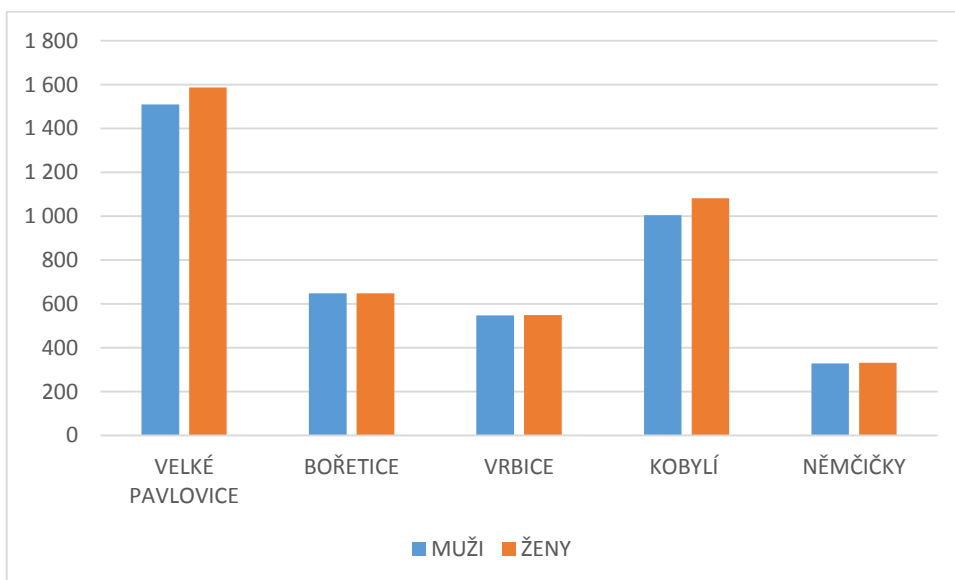
SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počty obyvatel města Velké Pavlovice (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování).....	26
Tabulka 2: Počty obyvatel obce Bořetice (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování)	28
Tabulka 3: Počty obyvatel obce Vrbice (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování) ...	29
Tabulka 4: Počty obyvatel obce Kobylí (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování)...	30
Tabulka 5: Počty obyvatel obce Němčičky (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování)	32
Tabulka 6: Počet obyvatel jednotlivých obcí mikroregionu v letech 1971-2011 (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování).....	33
Tabulka 7: Průměrný věk v jednotlivých obcích ke dni 31. 12. 2014 (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování).....	34
Tabulka 8: Druhy pozemků v mikroregionu (ZDROJ: www.czso.cz , vlastní zpracování)	36

PŘÍLOHY

Tabulka 1: Zdrojová tabulka pro populační pyramidu mikroregionu (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

VĚK	MUŽI	ŽENY
0-14	589	518
15-19	227	247
20-29	564	533
30-39	672	591
40-49	597	580
50-59	570	549
60-64	246	260
65-69	182	241
70-79	212	375
80 a více	106	245

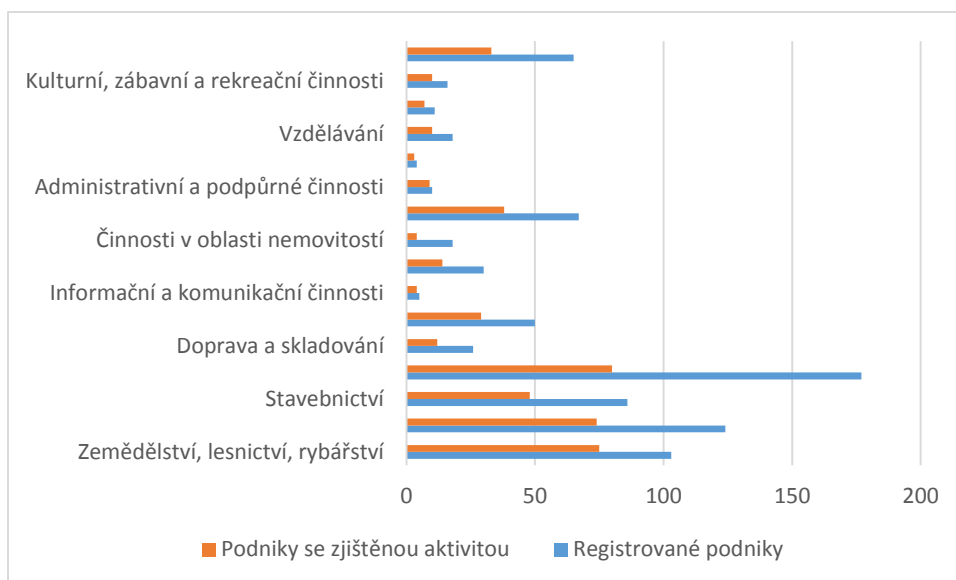
Graf 1: Počet obyvatel jednotlivých obcí k 31. 12. 2014 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 2: Celková katastrální výměra jednotlivých obcí mikroregionu (ha) ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Druh pozemku	Velké Pavlovice	Bořetice	Vrbice	Kobylí	Němčičky
Orná půda	1 243,11	597,43	679,18	961,65	169,49
Vinice	430,43	139,17	115	310,93	201,37
Zahrada	42,17	13,78	11,55	45,47	26,97
Ovocný sad	204,74	31,28	26	227,2	86,62
TTP	34,79	6,15	12,05	114,08	43,71
Lesní pozemek	369,23	126,71	30,98	217,76	136,31
Vodní plocha	0,81	17,71	2,33	28,61	4,7
Zastavěná plocha	60,87	9,68	19,22	38,28	14,38
Ostatní plocha	273,03	22,51	42,84	160,49	90,02
Celkem	2 324,47	914,53	939,15	2 104,46	773,57

Tabulka 3: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Velké Pavlovice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

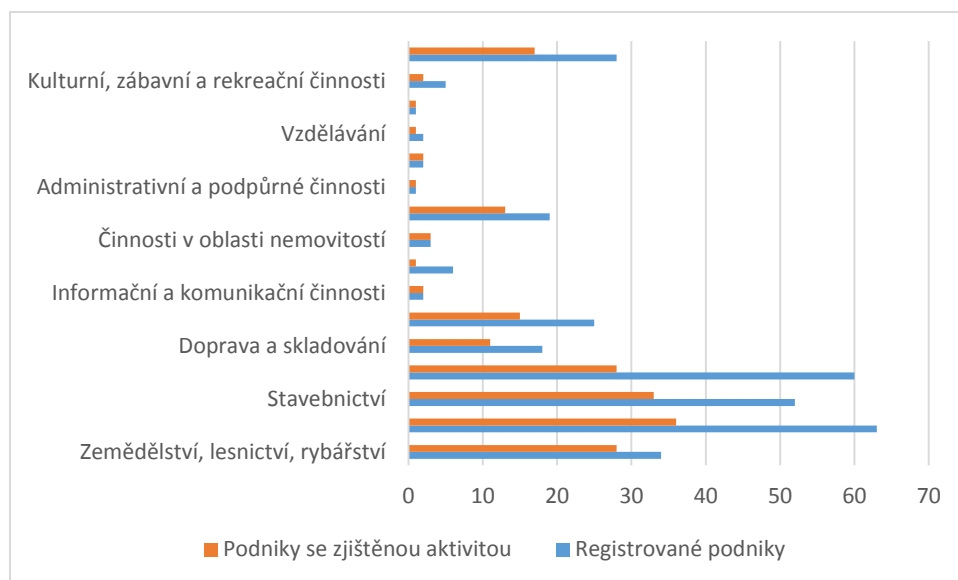
Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	103	75
Průmysl	124	74
Stavebnictví	86	48
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba mot. vozidel	177	80
Doprava a skladování	26	12
Ubytování, stravování, pohostinství	50	29
Informační a komunikační činnosti	5	4
Peněžnictví a pojišťovnictví	30	14
Činnosti v oblasti nemovitostí	18	4
Profesní, vědecké a technické činnosti	67	38
Administrativní a podpůrné činnosti	10	9
Veřejné správa a obrana	4	3
Vzdělávání	18	10
Zdravotní a sociální péče	11	7
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	16	10
Ostatní činnosti	65	33
Celkem	810	450

Graf 2: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Velké Pavlovice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 4: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Bořetice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

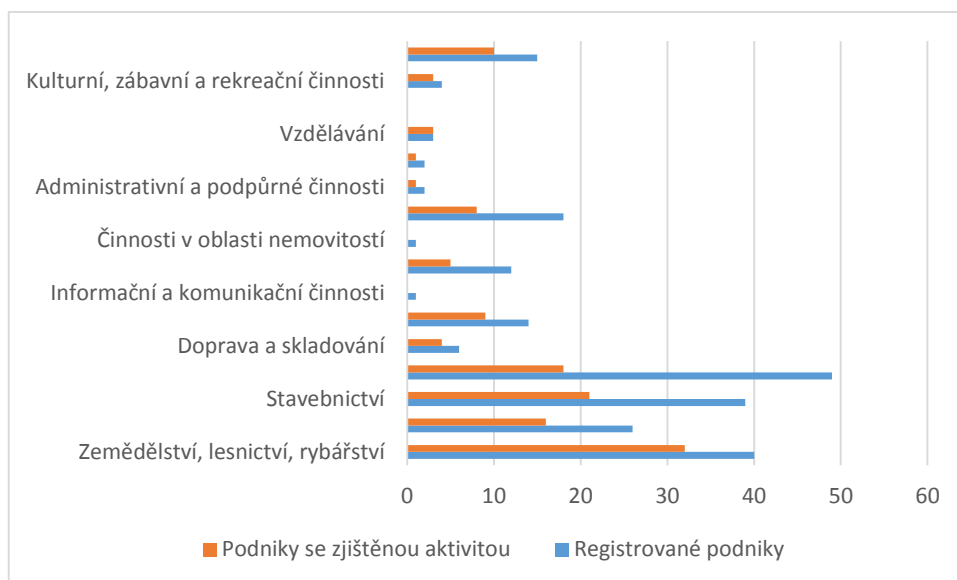
Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	34	28
Průmysl	63	36
Stavebnictví	52	33
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba mot. vozidel	60	28
Doprava a skladování	18	11
Ubytování, stravování, pohostinství	25	15
Informační a komunikační činnosti	2	2
Peněžnictví a pojišťovnictví	6	1
Činnosti v oblasti nemovitostí	3	3
Profesní, vědecké a technické činnosti	19	13
Administrativní a podpůrné činnosti	1	1
Veřejné správa a obrana	2	2
Vzdělávání	2	1
Zdravotní a sociální péče	1	1
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	5	2
Ostatní činnosti	28	17
Celkem	321	194

Graf 3: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Bořetice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 5: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Vrbice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

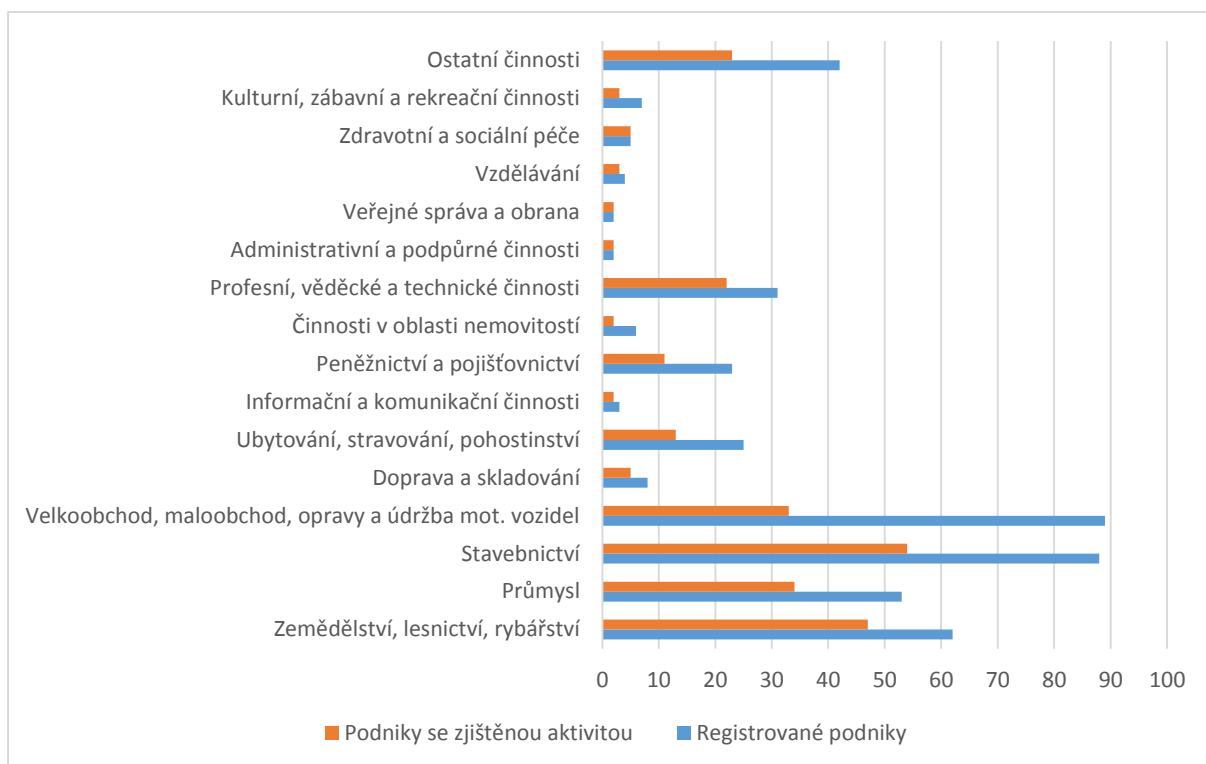
Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	40	32
Průmysl	26	16
Stavebnictví	39	21
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba mot. vozidel	49	18
Doprava a skladování	6	4
Ubytování, stravování, pohostinství	14	9
Informační a komunikační činnosti	1	.
Peněžnictví a pojišťovnictví	12	5
Činnosti v oblasti nemovitostí	1	.
Profesní, vědecké a technické činnosti	18	8
Administrativní a podpůrné činnosti	2	1
Veřejné správa a obrana	2	1
Vzdělávání	3	3
Zdravotní a sociální péče	.	.
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4	3
Ostatní činnosti	15	10
Celkem	232	131

Graf 4: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Vrbice ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 6: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Kobyli ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

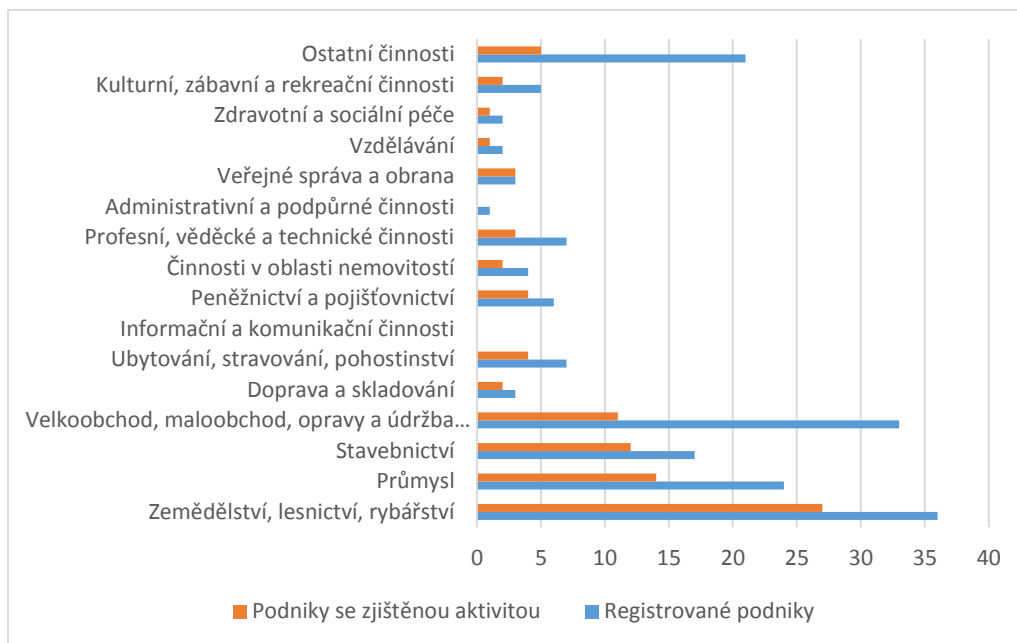
Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	62	47
Průmysl	53	34
Stavebnictví	88	54
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba mot. vozidel	89	33
Doprava a skladování	8	5
Ubytování, stravování, pohostinství	25	13
Informační a komunikační činnosti	3	2
Peněžnictví a pojišťovnictví	23	11
Činnosti v oblasti nemovitostí	6	2
Profesní, vědecké a technické činnosti	31	22
Administrativní a podpůrné činnosti	2	2
Veřejné správa a obrana	2	2
Vzdělávání	4	3
Zdravotní a sociální péče	5	5
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	7	3
Ostatní činnosti	42	23
Celkem	450	261

Graf 5: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Kobylí ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 7: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Němčičky ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Zemědělství, lesnictví, rybářství	36	27
Průmysl	24	14
Stavebnictví	17	12
Velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba mot. vozidel	33	11
Doprava a skladování	3	2
Ubytování, stravování, pohostinství	7	4
Informační a komunikační činnosti	.	.
Peněžnictví a pojišťovnictví	6	4
Činnosti v oblasti nemovitostí	4	2
Profesní, vědecké a technické činnosti	7	3
Administrativní a podpůrné činnosti	1	.
Veřejné správa a obrana	3	3
Vzdělávání	2	1
Zdravotní a sociální péče	2	1
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	5	2
Ostatní činnosti	21	5
Celkem	171	91

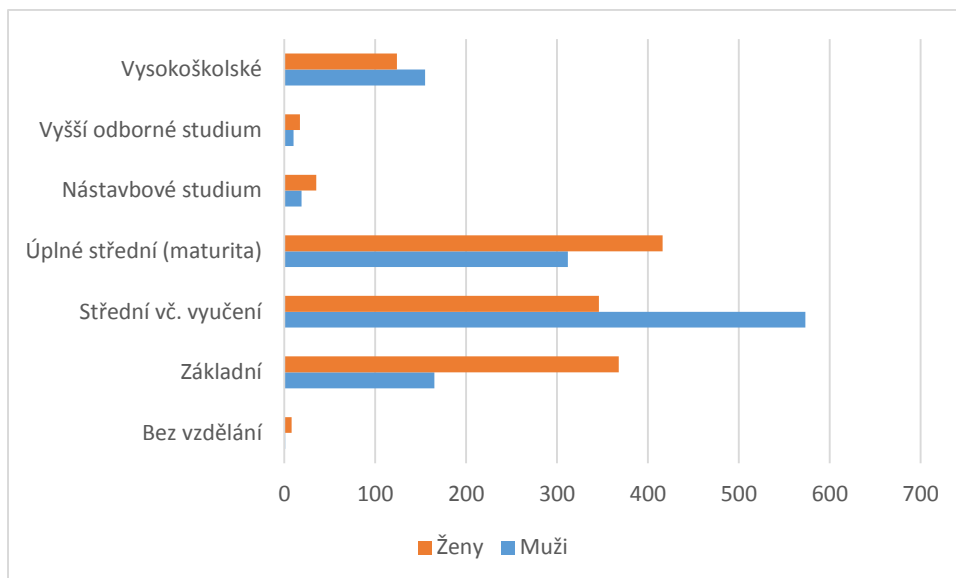
Graf 6: Podnikatelské subjekty podle převažující činnosti v obci Němčičky ke dni 31. 12. 2015 (Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování)

Tabulka 8: Počty obyvatel Velkých Pavlovic podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

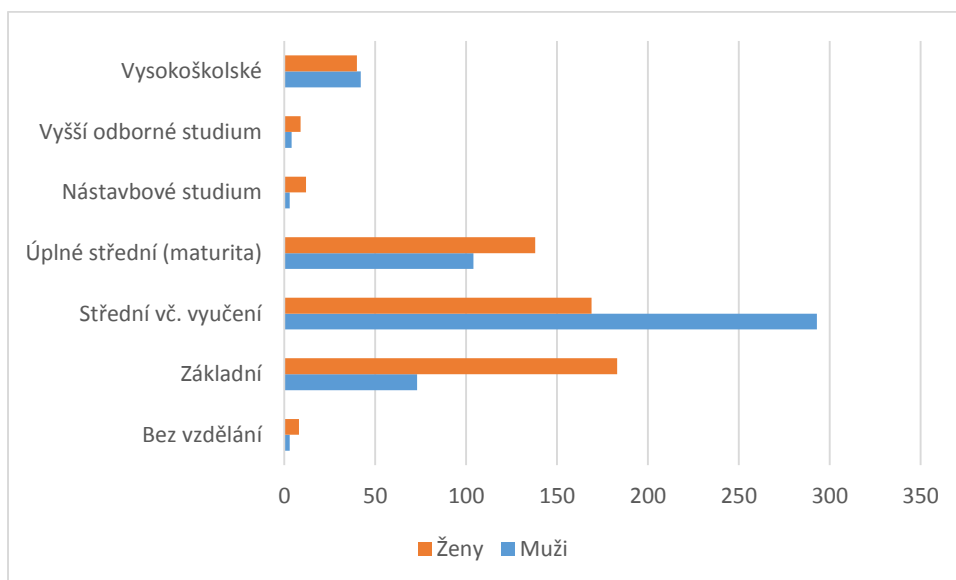
	Muži	Ženy	Celkem
Bez vzdělání	1	8	9
Základní	165	368	533
Střední vč. vyučení	573	346	919
Úplné střední (maturita)	312	416	728
Nástavbové studium	19	35	54
Vyšší odborné studium	10	17	27
Vysokoškolské	155	124	279

Tabulka 9: Počty obyvatel Bořetic podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

	Muži	Ženy	Celkem
Bez vzdělání	3	8	11
Základní	73	183	256
Střední vč. vyučení	293	169	462
Úplné střední (maturita)	104	138	242
Nástavbové studium	3	12	15
Vyšší odborné studium	4	9	13
Vysokoškolské	42	40	82

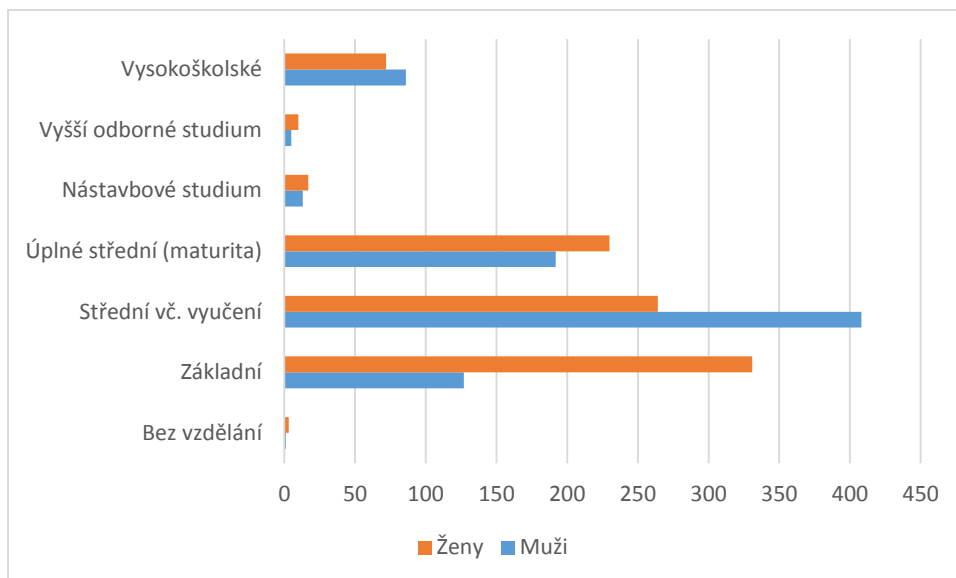
Graf 7: Počty obyvatel Velkých Pavlovic podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Graf 8: Počty obyvatel Bořetic podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Tabulka 10: Počty obyvatel Kobyly podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

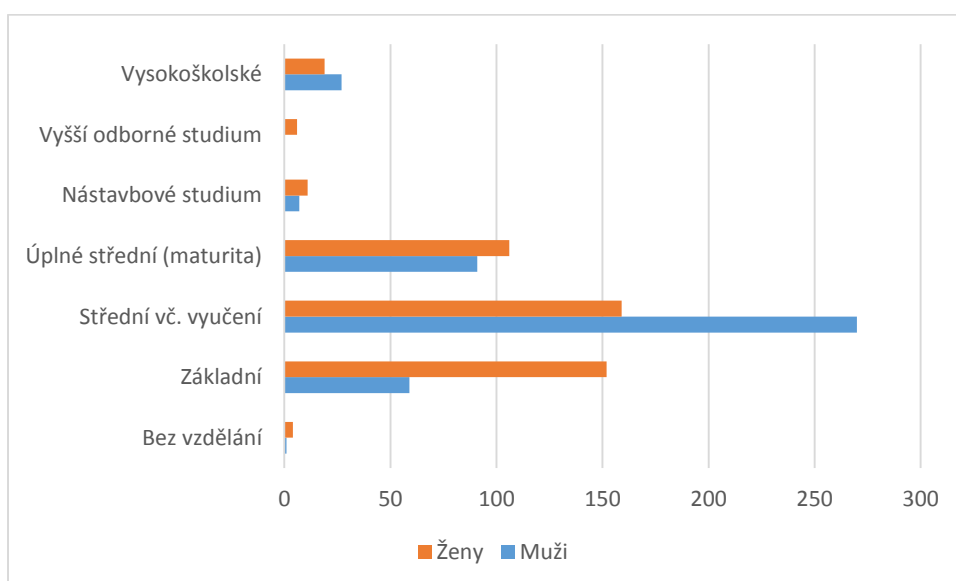
	Muži	Ženy	Celkem
Bez vzdělání	1	3	4
Základní	127	331	458
Střední vč. vyučení	408	264	672
Úplné střední (maturita)	192	230	422
Nástavbové studium	13	17	30
Vyšší odborné studium	5	10	15
Vysokoškolské	86	72	158

Graf 9: Počty obyvatel Kobyly podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Tabulka 11: Počty obyvatel Vrbice podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

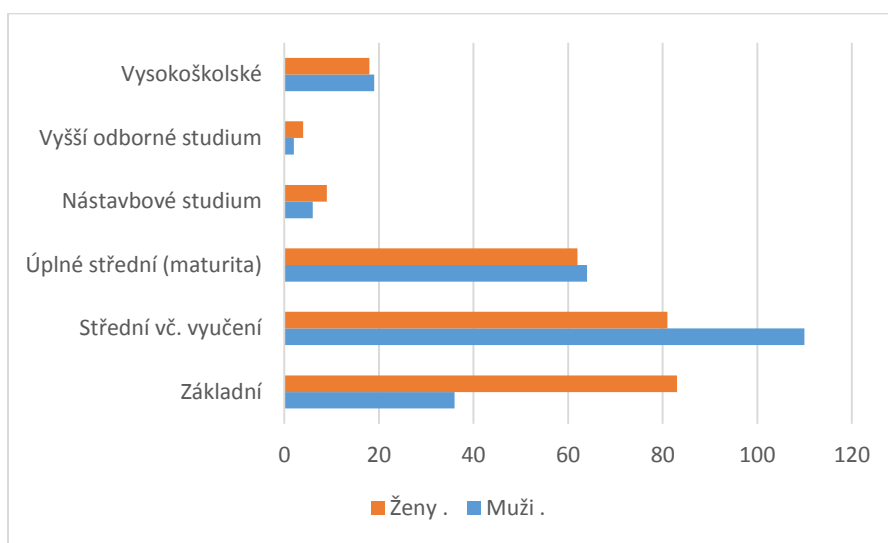
	Muži	Ženy	Celkem
Bez vzdělání	1	4	5
Základní	59	152	211
Střední vč. vyučení	270	159	429
Úplné střední (maturita)	91	106	197
Nástavbové studium	7	11	18
Vyšší odborné studium	.	6	6
Vysokoškolské	27	19	46

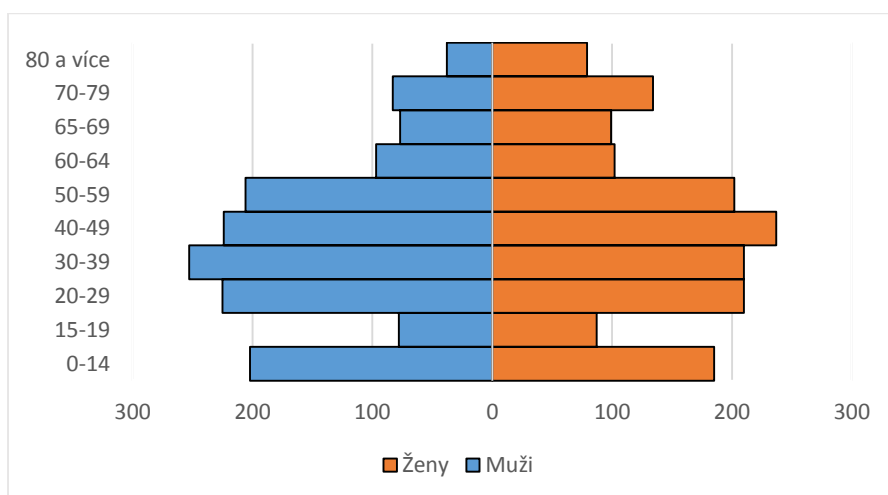
Graf 10: Počty obyvatel Vrbice podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Tabulka 12: Počty obyvatel Němčičky podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

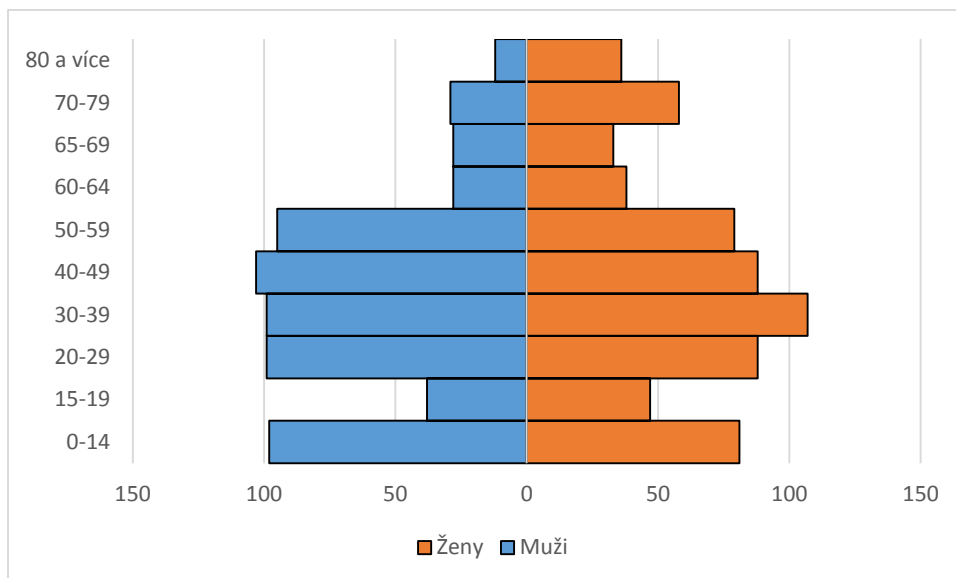
	Muži	Ženy	Celkem
Bez vzdělání	.	.	
Základní	36	83	119
Střední vč. vyučení	110	81	191
Úplné střední (maturita)	64	62	126
Nástavbové studium	6	9	15
Vyšší odborné studium	2	4	6
Vysokoškolské	19	18	37

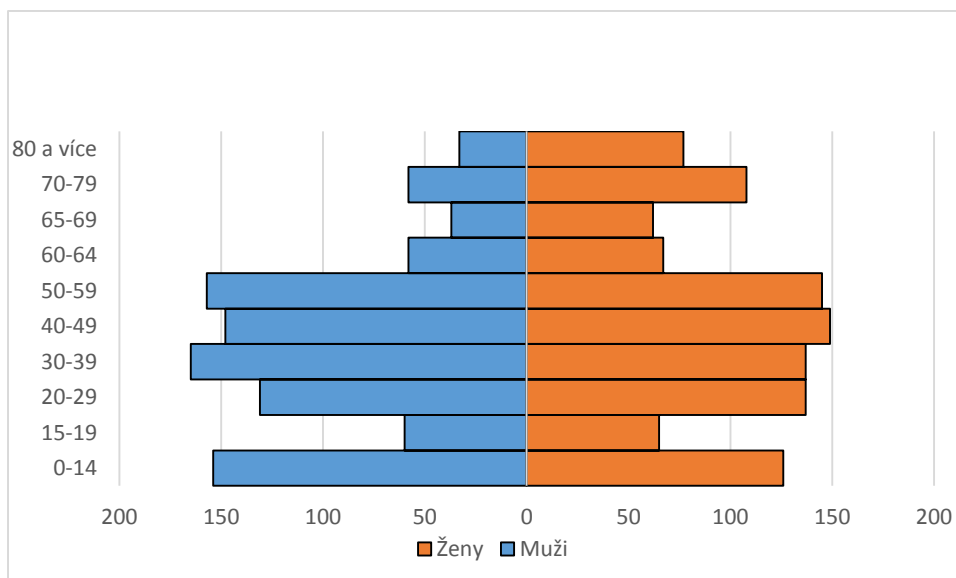
Graf 11: Počty obyvatel Němčičky podle dosaženého vzdělání (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

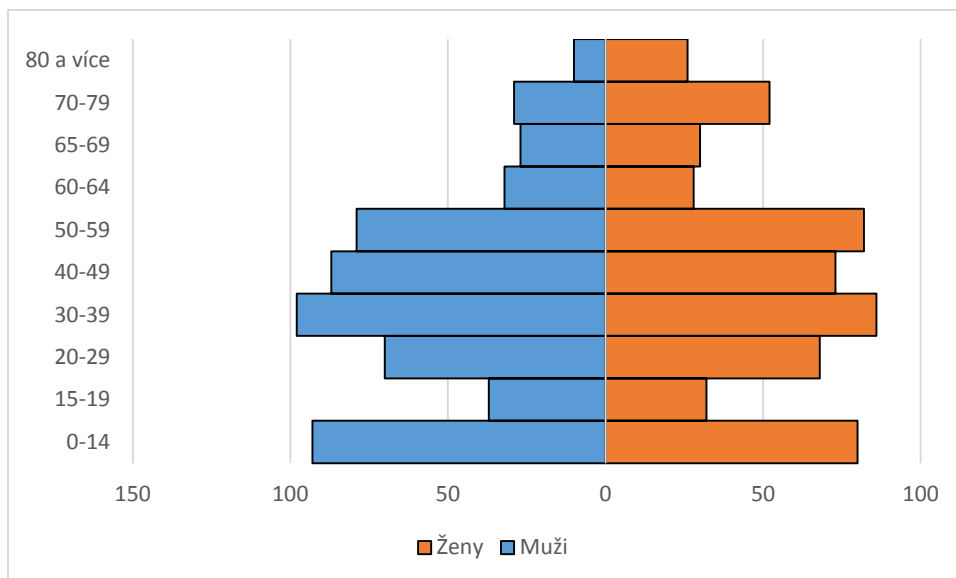
Graf 12: Populační pyramida obce Velké Pavlovice (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

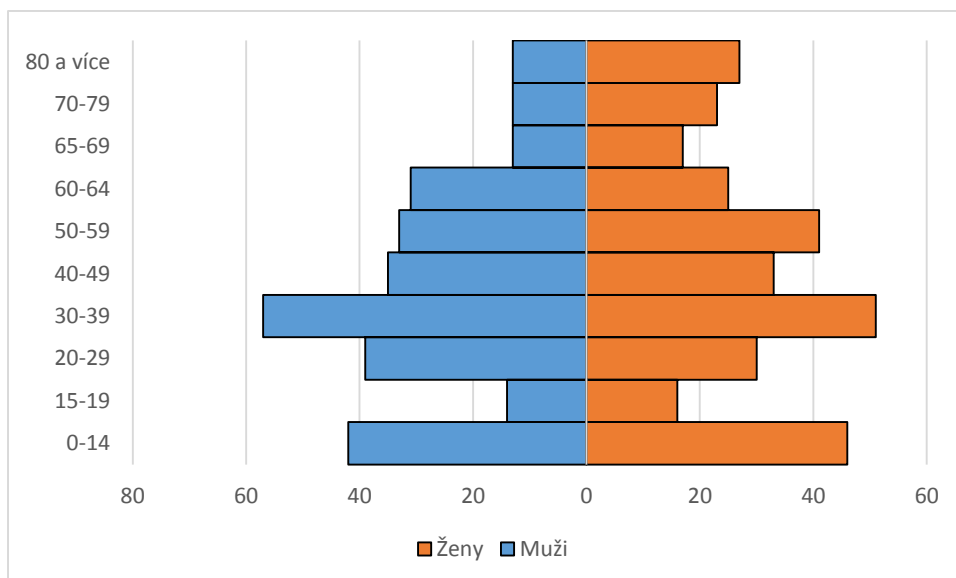
Graf 13: Populační pyramida obce Bořetice (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Graf 14: Populační pyramida obce Kobyly (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Graf 15: Populační pyramida obce Vrbice (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Graf 16: Populační pyramida obce Němčičky (Zdroj: www.czso.cz, SLDB 2011, vlastní zpracování)

Obrázek 1: Boží muka na Vrbici (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 2: Větrný mlýn a kostel na Vrbici (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 3: Sklepy, Svobodná spolková republika Kraví hora, Bořetice (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 4: Svobodná spolková republika Kraví hora, Bořetice (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 5: Budova Vinium a.s., Velké Pavlovice (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 6: Budova Ekocentrum Trkmanka ve Velkých Pavlovicích (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 7: Gymnázium Velké Pavlovice (ZDROJ: Lucie Pokorná)

Obrázek 8: Areál Velkopavlovické drůbežářské závody a.s. (ZDROJ: Lucie Pokorná)